

Sesijas dokuments

A9-0225/2022

29.7.2022

ZIŅOJUMS

par jaunu ES Meža stratēģiju 2030. gadam – meža ilgtspējīga apsaimniekošana Eiropā
(2022/2016(INI))

Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja

Referente: *Ulrike Müller*

Atzinuma sagatavotāja (*): *Luisa Regimenti*, Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteja

(*) Iesaistītā komiteja – Reglamenta 57. pants

SATURS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PASKAIDROJUMS	30
VIDES, SABIEDRĪBAS VESELĪBAS UN PĀRTIKAS NEKAITĪGUMA KOMITEJAS ATZINUMS	34
ATTĪSTĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS.....	48
INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ.....	56
ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAĶSTA.....	57

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par jaunu ES Meža stratēģiju 2030. gadam – meža ilgtspējīga apsaimniekošana Eiropā (2022/2016(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Komisijas 2021. gada 16. jūlija paziņojumu "Jauna ES Meža stratēģija 2030. gadam" (COM(2021)0572),
- ņemot vērā 2020. gada 8. oktobra rezolūciju par Eiropas mežu stratēģiju: turpmākā rīcība¹,
- ņemot vērā 2015. gada 28. aprīļa rezolūciju "Jauna ES meža stratēģija mežiem un uz koksnes resursiem balstītai rūpniecībai"²,
- ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD), jo īpaši tā 4. pantu,
- ņemot vērā ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķus,
- ņemot vērā nolīgumu, ko 2015. gada 12. decembrī pieņēma ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Pušu konferences 21. sesijā (COP 21) Parīzē (Parīzes nolīgums),
- ņemot vērā Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumu "Eiropas zaļais kurss" (COM(2019)0640) un no tā izrietošās politiskās pamatnostādnes, ko izstrādājusi Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena un Komisija,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 30. jūnija Regulu (ES) 2021/1119, ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 ("Eiropas Klimata akts")³,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Regulu (ES) 2018/841 par zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā un mežsaimniecībā radušos siltumnīcefekta gāzu emisiju un piesaistes iekļaušanu klimata un enerģētikas politikas satvarā laikposmam līdz 2030. gadam un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 525/2013 un Lēmumu Nr. 529/2013/ES⁴,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra Direktīvu (ES) 2018/2001 par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (Atjaunojamo energoresursu direktīva)⁵,

¹ OV C 395, 29.9.2021., 37. lpp.

² OV C 346, 21.9.2016., 17. lpp.

³ OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp.

⁴ OV L 156, 19.6.2018., 1. lpp.

⁵ OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.

- ņemot vērā Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvu 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību ("Dzīvotņu direktīva")⁶,
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 28. oktobra Delegēto regulu (ES) 2021/268, ar ko attiecībā uz meža references līmeņiem, kas dalībvalstīm jāpiemēro 2021.–2025. gada periodā, groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/841 IV pielikumu⁷,
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 20. maija paziņojumu "ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam. Atgriezīsim savā dzīvē dabu" (COM(2020)0380),
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 10. marta paziņojumu "Jauna Eiropas industriālā stratēģija" (COM(2020)0102),
- ņemot vērā Komisijas 2021. gada 30. jūnija paziņojumu "Ilgttermiņa redzējums par ES lauku apvidiem: kāds ceļš ejams, lai līdz 2040. gadam lauku apvidi kļūtu spēcīgāki, savienoti, izturētspējīgi un pārtikuši" (COM(2021)0345),
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 14. oktobra paziņojumu "Eiropas Renovācijas vilnis – par zaļākām ēkām, jaunām darbvietām un labāku dzīvi" (COM(2020)0662),
- ņemot vērā Komisijas 2018. gada 11. oktobra paziņojumu "Ilgtspējīga bioekonomika Eiropai. Ekonomikas, sabiedrības un vides saistības stiprināšana" (COM(2018)0673),
- ņemot vērā Komisijas 2022. gada 23. marta paziņojumu par pārtikas nodrošinājuma garantēšanu un pārtikas sistēmu noturības stiprināšanu (COM(2022)0133),
- ņemot vērā iniciatīvu "Jaunais Eiropas "Bauhaus""
- ņemot vērā Komisijas regulas, ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu, un atceļ Komisijas Regulu (ES) Nr. 702/2014, projektu⁸,
- ņemot vērā Padomes 2021. gada 5. novembra secinājumus par jauno ES Meža stratēģiju 2030. gadam,
- ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas 2021. gada 8. decembra atzinumu par Komisijas paziņojumu "Jauna ES Meža stratēģija 2030. gadam"⁹,
- ņemot vērā Eiropas Reģionu komitejas 2022. gada 28. aprīļa atzinumu par Komisijas paziņojumu "Jauna ES Meža stratēģija 2030. gadam",
- ņemot vērā dalībvalstu pienākumus saskaņā ar ANO Konvenciju par cīņu pret pārtuksnešošanu,
- ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas 2021. gada Īpašo ziņojumu Nr. 21/2021 "Eiropas

⁶ OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.

⁷ OV L 60, 22.2.2021., 21. lpp.

⁸ OV L 189, 10.5.2022., 1. lpp.

⁹ OV C 152, 6.4.2022., 169. lpp.

Savienības finansējums biodaudzveidībai un klimata pārmaiņām ES mežos: pozitīvi, taču ierobežoti rezultāti",

- ņemot vērā Komisijas 2018. gada publikāciju "Biomases kaskādveida izmantošanas vadlīnijas ar izvēlētiem labas prakses piemēriem, kā izmantot koksnes biomasu",
- ņemot vērā Komisijas Kopīgā pētniecības centra 2020. gada ziņojumu "*Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment*" (Ekosistēmu un to pakalpojumu kartēšana un novērtēšana: ES ekosistēmas novērtējums),
- ņemot vērā Eiropas Vides aģentūras 2020. gada ziņojumu "*State of nature in the EU – Results from reporting under the nature directives 2013–2018*" (Dabas stāvoklis ES – saskaņā ar dabas aizsardzības direktīvām 2013.–2018. gadā sniegto ziņojumu rezultāti),
- ņemot vērā *Forest Europe* 2020. gada ziņojumu "*State of Europe's Forests 2020*" (Eiropas mežu stāvoklis 2020. gadā),
- ņemot vērā Starpvaldību zinātnes un politikas platformas bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu pakalpojumu jomā (*IPBES*) vispārējo novērtējuma ziņojumu par bioloģisko daudzveidību un ekosistēmu pakalpojumiem,
- ņemot vērā Kuņminas deklarāciju par tematu "Ekoloģiska civilizācija: kopīgas nākotnes veidošana visai dzīvībai uz Zemes",
- ņemot vērā Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (*IPCC*) II darba grupas ceturto novērtējuma ziņojumu "*Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability*" (Klimata pārmaiņas 2022. gadā: ietekme, pielāgošanās un neaizsargātība),
- ņemot vērā *IPCC* īpašo ziņojumu par klimata pārmaiņām, pārtuksnešošanu, zemes degradāciju, ilgtspējīgu zemes apsaimniekošanu, pārtikas nodrošinājumu un siltumnīcefekta gāzu uzkrājumu izmaiņām sauszemes ekosistēmās,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas 2018. gada 17. aprīļa spriedumu lietā C-441/17 *Eiropas Komisija pret Polijas Republiku*¹⁰,
- ņemot vērā projektus un praksi meža informācijas koordinēšanai Eiropā (Eiropas Nacionālo meža inventarizāciju tīkls (*ENFIN*), projekts "*FutMon*", projekts "*Diabolo*", Eiropas meža koku sugu atlants un Ekosistēmu un to pakalpojumu kartēšanas un novērtēšanas programma (*MAES*)),
- ņemot vērā *IPBES* un *IPCC* līdzsponsorētā darbsemināra 2021. gada 10. jūnija

¹⁰ Tiesas 2018. gada 17. aprīļa spriedums, *Eiropas Komisija pret Polijas Republiku*, C-441/17, ECLI:EU:C:2018:255 (Valsts pienākumu neizpilde – Vide – Direktīva 92/43/EEK – Dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzība – 6. panta 1. un 3. punkts – 12. panta 1. punkts – Direktīva 2009/147/EK – Savvaļas putnu aizsardzība – 4. un 5. pants – *Natura 2000* teritorija "*Puszcza Bialowieska*" – Grozījums mežu apsaimniekošanas plānā – Izmantojamās koksnes apjoma pieaugums – Plāns vai projekts, kas nav tieši nepieciešams teritorijas apsaimniekošanai un kas var būtiski ietekmēt šo teritoriju – Ietekmes uz teritoriju pienācīgs novērtējums – Teritorijas viengabalainības aizskārums – Aizsardzības pasākumu efektīva īstenošana – Ietekme uz aizsargāto sugu vairošanās vai atpūtas vietām).

- ziņojumu par biodaudzveidību un klimata pārmaiņām,
- ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,
 - ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas un Attīstības komitejas atzinumus,
 - ņemot vērā Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejas ziņojumu (A9-0225/2022),
- A. tā kā ES ir noteikusi saistošus mērķus līdz 2030. gadam samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas vismaz par 55 % un vēlākais līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti¹¹; tā kā ES ir apņēmusies sasniegt ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), tostarp 15. IAM, kas ir aizsargāt, atjaunot un veicināt sauszemes ekosistēmu ilgtspējīgu izmantošanu, ilgtspējīgi apsaimniekot mežus, apkarot pārtuksnešošanas un novērst zemes degradāciju, veicināt tās atjaunošanu un apstādināt bioloģiskās daudzveidības izzušanu, kā arī apņēmusies īstenot Parīzes nolīgumu un ANO 2021. gada konferencē par klimata pārmaiņām (COP 26) dotos solījumus; tā kā mežiem un meža resursu nozarēm un pakalpojumiem, kā arī īpašniekiem un strādājošajiem būs liela un neaizstājama nozīme IAM un Parīzes nolīguma mērķu sasniegšanā, savukārt meža ekosistēmas un to oglekļa krātuves ir būtiskas klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumiem, jo tās absorbē un uzglabā apmēram 10 % no Eiropas siltumnīcefekta gāzu emisijām¹² un nodrošina lielu bioloģisko daudzveidību;
- B. tā kā LESD 4. pants paredz dalītu kompetenci un atbildību attiecībā uz mežiem, jo īpaši ES vides politikas ietvaros, taču vienlaikus tajā nav atsauces uz kopēju ES meža politiku, tādējādi meža politika paliek dalībvalstu kompetencē; tā kā, ņemot vērā ES mežu īpašo daudzveidību biogeogrāfijas, struktūras, lieluma, bioloģiskās daudzveidības, īpašumtiesību modeļu un spēkā esošo rīcībpolitiku ziņā, kad vides, klimata un citas attiecīgās rīcībpolitikas skar mežus, jaunās ES Meža stratēģijas (turpmāk – "stratēģija") un attiecīgo ES tiesību aktu izstrādē un īstenošanā ir pienācīgi jāpiemēro subsidiaritātes un proporcionālītātes princips; tā kā ar mežu apsaimniekošanu saistītie dati jāpielāgo valsts un reģionālā līmenī, izmantojot augšupēju pieeju; tā kā ir vajadzīga turpmāka ES līmeņa koordinēšana, lai labāk sasniegtu Eiropas zaļā kursa mērķus un varētu precīzāk aprēķināt potenciālos emisiju samazinājumus un mežu izmantošanas ierobežojumus, ņemot vērā mežu nozīmīgo lomu Eiropas klimata mērķu sasniegšanā;
- C. tā kā Eiropas zaļā kursa principam kā transversālai pieejai klimata un vides problēmu risināšanai, nodrošinot dabas un bioloģiskās daudzveidības pienācīgu aizsardzību tādā veidā, kas rada ilgtspējīgu izaugsmi un darbvietas resursu ziņā efektīvā, aprites un konkurētspējīgā ekonomikā planētas iespēju robežās, būtu jāvirza stratēģijas īstenošana, pārvaldot kompromisus, radot sinerģijas un rodot pareizo līdzsvaru starp mežu daudzajām funkcijām, tostarp sociālekonomiskajām, vides un klimata funkcijām; tā kā "ekosistēma" ir fiziska vide, ko veido dzīvas un nedzīvas sastāvdaļas, kas savstarpēji mijiedarbojas; tā kā no šīs mijiedarbības ekosistēmas rada ieguvumu plūsmu cilvēkiem un ekonomikai, ko sauc par "ekosistēmu pakalpojumiem"; tā kā klimata pārmaiņas un bioloģiskās daudzveidības un ar to saistīto ekosistēmu pakalpojumu zudums rada

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 30. jūnija Regula (ES)2021/1119, ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru.

¹² Eiropas Vides aģentūras ziņojums Nr. 5/2016 "Eiropas meža ekosistēmas – stāvoklis un tendences".

sistēmiskus draudus sabiedrībai; tā kā meži sniedz plašu ekosistēmu pakalpojumu klāstu, piemēram, nodrošina koksni, ar koksni nesaistītus produktus un pārtiku, piesaista oglekli, nodrošina bioloģisko daudzveidību, tīru gaisu un ūdeni, sniedz ieguvumus vietējam klimatam un aizsargā pret tādiem dabas apdraudējumiem kā lavīnas, plūdi, sausums un iežu nogrūvumi, kā arī nodrošina rekreācijas, kultūras un vēsturisko vērtību; tā kā ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas mērķis ir nodrošināt dažādu ekosistēmu pakalpojumu līdzsvarotu sniegšanu un atbalstīt klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās centienus;

- D. tā kā koksnes produkti veicina klimata pārmaiņu mazināšanu, uzglabājot oglekli un aizstājot produktus ar lielu oglekļa pēdu, tostarp būvniecības un iepakojuma materiālus, tekstilizstrādājumus, ķīmiskās vielas un kurināmos; tā kā koksnes produkti ir atjaunojami un lielā mērā reciklējami, un tādējādi tiem piemīt milzīgs potenciāls atbalstīt aprites bioekonomiku; tā kā tas padara mežsaimniecības nozari un meža resursu nozares par zaļās ekonomikas galvenajām nozarēm;
- E. tā kā patlaban tiek pārskatīta pakete "Gatavi mērķrādītājam 55 %" un mērķis klimata politiku saskaņot ar Parīzes nolīgumu, Atjaunojamo energoresursu direktīvu un Regulu par zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā un mežsaimniecībā radušos siltumnīcefekta gāzu emisiju iekļaušanu klimata un enerģētikas politikas satvarā¹³; tā kā Komisija ir ierosinājusi regulu par neatmežojošiem produktiem; tā kā, ņemot vērā Eiropas daudzfunkcionālu mežu koncepciju, minētajām iniciatīvām jābūt saskaņotām ar augsta līmeņa politiskajiem mērķiem, ko paredz zaļais kurss, Bioekonomikas rīcības plāns, Aprites ekonomikas stratēģija, Meža stratēģija, Biodaudzveidības stratēģija un Ilgtermiņa redzējums par ES lauku apvidiem;
- F. tā kā meža īpašumtiesības Eiropā atšķiras gan lieluma, gan arī īpašumtiesību struktūras ziņā, radot lielu apsaimniekošanas modeļu dažādību; tā kā aptuveni 60 % ES mežu pieder 16 miljoniem privāto mežu īpašnieku¹⁴, un no tiem ievērojama daļa ir mazie īpašnieki¹⁵, bet uz aptuveni 40 % ES mežu attiecas dažādas valsts īpašumtiesību formas; tā kā nelielam skaitam mežu īpašnieku pieder ievērojama daļa no kopējās mežu platības, un daži no tiem pieder galvenie ES kokapstrādes uzņēmumi; tā kā, pirms ķerties pie sankciju piemērošanas, šo īpašnieku iesaistei, atbalstam un iedrošināšanai, izmantojot visaptverošu politiku un tiesisko regulējumu, kas nodrošina juridisku noteiktību un ir balstīts uz viņu īpašumtiesību atzīšanu, viņu kā apsaimniekotāju pieredzi, mežu apsaimniekošanā gūto ieņēmumu nozīmi un īpašiem uzdevumiem, būs liela nozīme stratēģijas mērķu sasniegšanā, tostarp klimata un citu ekosistēmu pakalpojumu

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Regula (ES) 2018/841 par zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā un mežsaimniecībā radušos siltumnīcefekta gāzu emisiju un piesaistes iekļaušanu klimata un enerģētikas politikas satvarā laikposmam līdz 2030. gadam, OV L 156, 19.6.2018., 1. lpp.

¹⁴ Komisijas 2021. gada 16. jūlija paziņojums "Jauna ES Meža stratēģija 2030. gadam" (COM(2021)0572).

¹⁵ Eiropā kopumā lielākā daļa privāto saimniecību ir 10 ha vai mazāka (Eiropas mežu stāvoklis 2020. gadā), 2020; Vācijā 50 % privāto meža saimniecību platība ir mazāka par 20 ha,

https://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/bundeswaldinventur3.pdf?sessionid=972A5297B9463D98948E787D1AA78F19.live921?__blob=publicationFile&v=3; Francijā aptuveni divām trešdaļām privātpašnieku pieder mežs ar platību līdz 1 ha, https://franceboisforet.fr/wp-content/uploads/2021/04/Brochure_chiffresClesForetPrivee_2021_PageApage_BD.pdf;

Somijā aptuveni 45 % īpašnieku piederošā meža platība nepārsniedz 10 ha, <https://www.luke.fi/en/statistics/ownership-of-forest-land>;

Latvijā 50 % īpašnieku piederošā meža platība ir līdz 5 ha, https://www.zm.gov.lv/public/ck/files/MAF_parskats_Silava_privat_meza_apsaimn_monitorings.pdf.

nodrošināšanā; tā kā šai sakarā ir svarīgi nodrošināt, ka šis regulējums ir skaidrs un pārredzams, un izvairīties no pārmērīga administratīvā sloga visām iesaistītajām pusēm;

- G. tā kā ES atrodas aptuveni 5 % no pasaules kopējās mežu platības, un meži veido 43 % no ES sauszemes teritorijas, kas ir nedaudz vairāk par lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības īpatsvaru, un tajos atrodas 80 % no tās sauszemes bioloģiskās daudzveidības¹⁶; tā kā saskaņā ar Eiropas Vides aģentūras ziņojumu "Vide Eiropā – stāvoklis un perspektīvas 2020. gadā: zināšanas pārejai uz ilgtspējīgu Eiropu"¹⁷ Eiropā ir ievērojami samazinājusies bioloģiskā daudzveidība; tā kā gandrīz 23 % Eiropas mežu atrodas *Natura 2000* teritorijās, un dažās dalībvalstīs šis rādītājs pārsniedz 50 %; tā kā gandrīz puse dabisko dzīvotņu *Natura 2000* teritorijās ir meži;
- H. tā kā atbilstīgi jaunākajiem datiem, kas iegūti saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 17. pantu, dzīvotņu parametru stāvoklis liecina par to, ka tikai 49 % meža biotopu ir labā stāvoklī¹⁸, savukārt 29,6 % biotopu stāvoklis nav zināms un 21,1 % biotopu ir sliktā stāvoklī, un tie ir jāuzlabo; tā kā koncentrēšanās tikai uz apkopotiem datiem varētu būt nepietiekama, lai identificētu un pievērstos svarīgākajai informācijai par vissteidzamāk risināmajiem jautājumiem, un tāpēc ir nepieciešams iepazīties ar konkrētākiem rādītājiem par stāvokļa un dažādu radīto spiedienu tendencēm un nodrošināt trūkstošo datu pieejamību nākotnē; tā kā šie rādītāji nepamato vispārēju negatīvu novērtējumu par ES mežu stāvokli, bet gan liecina par pozitīvām un negatīvām tendencēm¹⁹, uz kurām ir jāreaģē niansēti un atbilstīgi konkrētām situācijām; tā kā meži kļūst arvien neaizsargātāki pret klimata pārmaiņu ietekmi, jo īpaši mežu ugunsgrēku skaita palielināšanās dēļ; tā kā joprojām liela problēma ir skaitliski noteikt šādu traucējumu ietekmi uz mežu noturību un produktivitāti plašā mērogā;
- I. tā kā lielāka izpratne par iespējamiem klimata izraisītiem dabiskiem traucējumiem Eiropas mežos būtu jāizmanto kā pamats norādījumiem par meža apsaimniekošanu un pielāgošanās politikai, kuras mērķis ir mazināt šo neaizsargātību;
- J. tā kā pārredzamu un uzticamu augstas kvalitātes datu vākšana un uzturēšana, zināšanu un paraugprakses apmaiņa, kā arī pienācīgi finansēta un labi koordinēta pētniecība ir ļoti svarīga, lai arvien sarežģītākos apstākļos risinātu problēmas un rastu iespējas un nodrošinātu mežu daudzās funkcijas, tostarp dažādos ieguvumus, ko sniedz meža resursu nozaru produkti; tā kā ES līmenī pieejamie dati par mežiem ir nepilnīgi un atšķirīgas kvalitātes, tāpēc ES un dalībvalstīm ir grūti koordinēt meža apsaimniekošanu un saglabāšanu; tā kā jo īpaši ir labāk jāuzrauga meža ekosistēmas stāvoklis, kā arī mežsaimniecības pasākumu ietekme uz bioloģisko daudzveidību un klimatu;

¹⁶ *Science for Environment Policy*, "European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation" (Eiropas meži biodaudzveidības, klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās vajadzībām), *Future Brief 25*. Informatīvs ziņojums, ko sagatavojusi UWE Bristol Zinātnes komunikācijas nodaļa, 2021., <https://ec.europa.eu/science-environment-policy>.

¹⁷ Eiropas Vides aģentūra, "The European Environment – State And Outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe" (Vide Eiropā – stāvoklis un perspektīvas 2020. gadā: zināšanas pārejai uz ilgtspējīgu Eiropu), 2020. gada 11. maijs, 83. lpp., <https://www.eea.europa.eu/soer-2020/>.

¹⁸ Komisijas 2021. gada 16. jūlija paziņojums "Jauna ES Meža stratēģija 2030. gadam" (COM(2021)0572).

¹⁹ Kopīgais pētniecības centrs (JRC), "Ekosistēmu un to pakalpojumu kartēšana un novērtēšana: ES ekosistēmas novērtējums", 2020; par stāvokļa tendencēm skatīt arī *Forest Europe*, "State of Europe's Forests 2020" (Eiropas mežu stāvoklis 2020. gadā), 2020.

- K. tā kā starptautiskā līmenī ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (*FAO*) ir galvenais forums starptautiski saskaņotu definīciju izstrādei mežu un mežsaimniecības jomā; tā kā *FAO* vāc un sniedz datus par mežiem un mežsaimniecību; tā kā Komisija un dalībvalstis piedalās *FAO* darbā;
- L. tā kā dažādu meža ekosistēmu pakalpojumu sniegšana, izmantojot mežsaimniecības un meža resursu nozari, ir svarīgs ienākumu un nodarbinātības pīlārs, jo īpaši lauku apvidos, kā arī pilsētu teritorijās, izmantojot šādus pakalpojumus pakārtotā tirgū; tā kā, īstenojot stratēģiju, pienācīga uzmanība būtu jāpievērš ienākumu un nodarbinātības attīstībai, kā arī nodarbinātības pievilcībai nozarē, nodrošinot kvalitatīvas darbvietas, sociālo aizsardzību, veselības un drošības standartus, prasmju nepārtrauktu pilnveidi, partnerības, kurās iesaistītas ieinteresētās personas, un atbilstīgas apmācības iespējas vadītājiem un darba ņēmējiem; tā kā 2000.–2015. gadā nodarbinātība Eiropas mežsaimniecībā samazinājās par trešdaļu – galvenokārt tāpēc, ka palielinājās mehanizācija koksnes un papīra rūpniecībā²⁰; tā kā uzlabots mežsaimniecības tehnikas dizains var stiprināt strādājošo aizsardzību un mazināt ietekmi uz augsni un ūdeni; tā kā mežizstrāde un kokrūpniecība ierindojas starp bīstamākajām rūpniecības nozarēm un tajās ir augsts nelaiemes gadījumu darbā, arodslimību un priekšlaicīgas pensionēšanās līmenis;
- M. tā kā Eiropas mežu platība un biomasas apjoms palielinās²¹ pretēji satraucošajām atmežošanas tendencēm pasaulē; tā kā ES var būt nozīmīga loma globālās atmežošanas problēmu risināšanā, un tas uzsvērts Komisijas priekšlikumā regulai par neatmežojošiem produktiem; tā kā papildus importa regulēšanai Eiropas meža stratēģija, kas nosaka paraugpraksi ekonomiski dzīvotspējīgai un ilgtspējīgai mežu apsaimniekošanai, varētu veicināt mežu apsaimniekošanas uzlabošanu visā pasaulē;
- N. tā kā patlaban ir ieviestas globālas brīvprātīgas sertifikācijas sistēmas ilgtspējīgai mežu apsaimniekošanai; tā kā sertifikācijas sistēmas ir būtisks instruments, lai izpildītu ES Regulas par kokmateriāliem un koka izstrādājumiem²² prasības attiecībā uz likumības pārbaudēm²³;
- O. tā kā ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas procesam Eiropā būtu jānodrošina, ka tiek panākts pareizs līdzsvars starp trim ilgtspējas pīlāriem, proti, vides aizsardzību, sociālo attīstību un ekonomisko attīstību;
- P. tā kā kritēriji un rādītāji, ko ES parasti izmanto, lai definētu ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu, ir balstīti uz Eiropas mēroga sadarbību *Forest Europe* procesa ietvaros, kuru parakstījušas visas dalībvalstis un Komisija; tā kā saskaņā ar savu

²⁰ *Forest Europe* 2020. gada ziņojums "*State of Europe's Forests 2020*" (Eiropas mežu stāvoklis 2020. gadā).

²¹ Kopīgais pētniecības centrs, "Ekosistēmu un to pakalpojumu kartēšana un novērtēšana: ES ekosistēmas novērtējums", 2020; par stāvokļa tendencēm skatīt arī *Forest Europe*, "*State of Europe's Forests 2020*" (Eiropas mežu stāvoklis 2020. gadā), 2020.

²² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 995/2010 (2010. gada 20. oktobris), ar ko nosaka pienākumus tirgus dalībniekiem, kas laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus (OV L 295, 12.11.2010., 23. lpp.).

²³ Eiropas Komisijas Vides ģenerāldirektorāta pētījums "*Study on certification and verification schemes in the forest sector and for wood-based products*" (Sertifikācijas un verifikācijas shēmas mežsaimniecības nozarē un koksnes izstrādājumiem), Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2021, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/afa5e0df-fb19-11eb-b520-01aa75ed71a1/language-en>.

pastāvīgo darba programmu *Forest Europe* ir uzsākusi ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas definīcijas atkārtotu izvērtēšanu; tā kā *Forest Europe* vāc un sniedz informāciju par mežu un mežsaimniecības stāvokli un tendencēm, pamatojoties uz ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas kritērijiem; tā kā ir jānodrošina, ka rādītāji un robežvērtības ir balstītas uz pierādījumiem, un šajā sakarā cieši jāsadarbojas ar dalībvalstīm; tā kā jauni pārredzami rādītāji un robežvērtības varētu uzlabot nozares ilgtspēju, ņemot vērā tās nozīmi vidisko, ekonomisko un sociālo vērtību ziņā; tā kā būs skaidri jādefinē meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas sistēma, jo īpaši attiecībā uz kritērijiem, rādītājiem un robežvērtībām, kas saistītas ar ekosistēmu veselību, bioloģisko daudzveidību un klimata pārmaiņām, lai tā kļūtu par detalizētāku un noderīgāku pārbaudes instrumentu, ar ko nosaka un salīdzina dažādas apsaimniekošanas pieejas, to ietekmi un Eiropas mežu vispārējo stāvokli un saglabāšanu; tā kā ilgtspējīga mežu apsaimniekošana būtu jāapvieno ar mežu daudzfunkcionālās nozīmes veicināšanu, lai nodrošinātu, ka tā pilnībā atbilst mežu daudzveidībai un katra reģiona īpatnībām;

- Q. tā kā agromežsaimniecība, ko definē kā zemes izmantošanas sistēmas, kurās vienā un tajā pašā zemes vienībā notiek koku audzēšana un lauksaimnieciskā darbība, ir zemes apsaimniekošanas sistēmu kopums, kas var veicināt vispārējo produktivitāti, nodrošināt vairāk biomasas, uzturēt un atjaunot augsnes, novērst pārtuksnešanos un sniegt vairākus vērtīgus ekosistēmas pakalpojumus; tā kā ES ir divi galvenie agromežsaimniecības veidi, proti, meža ganību agromežsaimniecība (dzīvnieku ganības vai lopbarība, kas iegūta zem kokiem) un meža aramzemes agromežsaimniecība (kultūraugus audzē zem kokiem un rindstarpu atstatums pieļauj traktoru satiksmi); tā kā lielākā daļa esošo ES agromežsaimniecības sistēmu ir meža ganību sistēmas un agromežsaimniecības paplašināšana var dot daudzus ieguvumus, ņemot vērā ietekmi uz vidi;
- R. tā kā ES Biodaudzveidības stratēģijas 2030. gadam mērķis ir "definēt, kartēt, monitorēt un stingri aizsargāt visus atlikušos ES pirmatnējos un senos mežus"; tā kā mežu, tostarp visu atlikušo ES pirmatnējo un seno mežu, aizsardzība ir izšķiroša bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un klimata pārmaiņu mazināšanai; tā kā saskaņā ar Kopīgā pētniecības centra 2021. gada ziņojumu²⁴ ir atlikuši tikai 4,9 miljoni hektāru Eiropas pirmatnējo un seno mežu, kas veido tikai 3 % no ES kopējās meža platības un 1,2 % no ES sauszemes teritorijas; tā kā pirmatnējiem un seniem mežiem ir būtiska nozīme bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā; tā kā tie bieži vien ir bioloģiski ļoti daudzveidīgi salīdzinājumā ar citiem mežiem tajā pašā ekoloģiskajā reģionā, tajos ir daudz sugu un specializēta flora un fauna; tā kā pirmatnējie un senie meži nodrošina arī plašu citu būtisku ekosistēmu pakalpojumu klāstu; tā kā pienācīgai politikas izstrādei, īstenošanai un uzraudzībai ir vajadzīga pirmatnējo un seno mežu operatīvā definīcija;
- S. tā kā Integrētais tīkls ir dažādu Eiropas valstu pārstāvju platforma, ko ierosināja vairāku dalībvalstu valdības un atbalstīja Komisijas Mežsaimniecības pastāvīga komiteja, un tā sniedz zinātniskas konsultācijas un līdz šim ir būtiski veicinājusi risinājumu noteikšanu, lai mežu ilgtspējīgā apsaimniekošanā integrētu dabas aizsardzību; tā kā platformas darbam ir bijusi svarīga nozīme pieredzes un paraugprakses apmaiņā;
- T. tā kā pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" finansētajā projektā "*Alterfor*" tika apsvērta

²⁴ Kopīgais pētniecības centrs, "*Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe*" (Pirmatnējo un seno mežu Eiropā kartēšana un novērtējums), 2021.

iespēja optimizēt patlaban izmantotās meža apsaimniekošanas metodes un piedāvāti alternatīvi meža apsaimniekošanas modeļi, attiecībā uz katru alternatīvu norādot tās iespējas un problēmas;

- U. tā kā pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" finansētā projekta "*Sincere*" ietvaros ir izstrādāta jauna politika un jauni darījumdarbības modeļi, apvienojot zināšanas un pieredzi no prakses, zinātnes un politikas visā Eiropā un ārpus tās robežām, ar mērķi izpētīt jaunus veidus, kā uzlabot meža ekosistēmu pakalpojumus tā, lai tie sniegtu labumu meža īpašniekiem, kā arī kalpotu plašām sabiedrības vajadzībām;
 - V. tā kā karš Ukrainā būtiski ietekmēs kokmateriālu, jo īpaši bērza koksnes, importu, jo Krievija saražo 80 % no pasaules kopējā ražošanas apjoma šajā ziņā, kā arī Eiropas kokapstrādes rūpniecību un pārstrādāto produktu eksportu; tā kā Krievijai noteiktās likumīgās sankcijas aktualizē jautājumu par ES atkarību no kokmateriālu importa no Krievijas; tā kā ES apmēram 80 % no tās kokmateriālu pieprasījuma nodrošina ar iekšzemē iegūtiem kokmateriāliem un imports no Krievijas veido tikai apmēram 2 % no kopējā patēriņa; tā kā Somija un Zviedrija ir ES lielākās neapstrādātu apaļkoku importētājas no Krievijas un tās ietekmēs tirdzniecības aizliegumi²⁵;
 - W. tā kā nelikumīga mežizstrāde, tostarp mežizstrāde aizsargājamās teritorijās, piemēram, *Natura 2000* teritorijās, vairākās dalībvalstīs ir joprojām pastāvoša un neatrisināta problēma;
 - X. tā kā meži ir būtiski cilvēku fiziskajai un garīgajai veselībai un labjutībai un virza pāreju uz ekonomiku bez fosilā kurināmā, un tiem ir svarīga loma vietējo kopienu dzīvē, jo īpaši lauku apvidos, kur tie sniedz būtisku devumu vietējo iedzīvotāju iztikas līdzekļu nodrošināšanā,
1. atzinīgi vērtē jauno ES Meža stratēģiju un tās mērķi palielināt daudzfunkcionālu mežu līdzsvarotu ieguldījumu zaļā kursa mērķu un ES Biodaudzveidības stratēģijas 2030. gadam mērķu sasniegšanā, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgas zaļās izaugsmes un zaļo darbavietu radīšanu, oglekļa emisiju ziņā neitrālas, vidiski ilgtspējīgas un pilnībā aprītas ekonomikas izveidi planētas iespēju robežās un klimatneitralitātes panākšanu vēlākais līdz 2050. gadam; uzsver, cik būtiska ir stabila un zinātniski pamatota stratēģija, kurā integrēti un līdzsvaroti ņemti vērā ilgtspējas vidiskie, sociālie un ekonomiskie aspekti, ņemot vērā to, ka meži ne tikai veicina klimata un biodaudzveidības mērķu sasniegšanu, tostarp aizsargājot augsni un ūdeni, bet arī sniedz ekonomiskas un sociālas priekšrocības un plašu pakalpojumu klāstu, sākot no iztikas līdzekļiem līdz atpūtai;
 2. pauž nožēlu, ka jaunā ES Meža stratēģija netika atbilstīgi izstrādāta kopā ar Eiropas Parlamentu, dalībvalstīm un ieinteresētajām personām un ka pienācīgi netika ņemta vērā likumdevēju nostāja; uzsver, ka ir svarīgi stiprināt sadarbību saistībā ar jaunās ES Meža stratēģijas 2030. gadam īstenošanu;
 3. atzīst, ka saskaņā ar ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu un lai uzlabotu meža ekosistēmu kvalitāti un daudzveidību, veselīgu un noturīgu mežu uzturēšana, aizsardzība,

²⁵ <https://www.wur.nl/en/research-results/research-institutes/environmental-research/show-wenr/does-the-eu-depend-on-russia-for-its-wood.htm>

stiprināšana, atjaunošana un ilgtspējīga izmantošana ir ES Meža stratēģijas un visu mežsaimniecības un mežsaimniecības vērtību ķēdes dalībnieku pamatmērķi, izmantojot koksni kā daudzpusīgu, atjaunojamu izejvielu, lai palielinātu ES pašpietiekamību; turklāt norāda, ka šie mērķi atbilst sabiedrības gaidām un prasībām, kā arī ES iedzīvotāju svarīgākajām prioritātēm; uzsver, ka dabai tuva mežsaimniecība un mežu ilgtspējīga apsaimniekošana var sniegt līdzīgus vai labākus ekonomiskos ieguvumus, vienlaikus saglabājot un veicinot ekosistēmu integritāti un izturētspēju un palielinot mežu kā oglekļa piesaistītāju un bioloģiskās daudzveidības patvērumu potenciālu, kā arī to devumu bioloģiskās daudzveidības atjaunošanā;

4. atzīst mežu, to bioloģiskās daudzveidības un to unikālo ekosistēmu būtisko nozīmi, veicinot vides veselību, klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumus, tīra gaisa nodrošināšanu un ūdens un augsnes stabilitāti un auglību, vienlaikus nodrošinot daudzveidīgas dzīvotnes un mikroorganismu biotopus daudzām sugām, tādējādi atbalstot bagātīgu bioloģisko daudzveidību; uzsver mežu būtisko nozīmi cilvēku veselībā un labjutībā, tostarp pilsētu un piepilsētu mežu teritoriju nozīmi, kas ir pieejamas tiem, kam visvairāk pietrūkst kontakta ar dabu, kā arī to nozīmi izglītības un tūrisma pakalpojumu sniegšanā; uzsver, ka jāveicina pieeja "Viena veselība", kas atzīst būtisko saikni starp cilvēku veselību, dzīvnieku veselību un veselīgu dabu; uzsver, ka pareiza *Natura 2000* teritoriju pārvaldība ir būtiska, lai saglabātu un uzlabotu Eiropas bioloģisko daudzveidību, ekosistēmas un to sniegtos pakalpojumus;
5. uzsver, ka meža ekosistēmas ir svarīgas, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām, un palīdzētu sasniegt ES mērķi vēlākais līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti; atzīst, ka klimata pārmaiņas dažos apvidos maina mežu augšanas spēju un palielina sausuma, plūdu un ugunsgrēku biežumu un nopietnību, kā arī veicina jaunu kaitēkļu un slimību rašanos, kas ietekmē mežus; norāda, ka neskartām ekosistēmām ir lielākas spējas pārvarēt vides stresorus, tostarp klimata pārmaiņas, nekā degradētām ekosistēmām, jo tām ir raksturīgas īpašības, kas ļauj maksimāli palielināt to pielāgošanās spēju; uzsver, ka klimata pārmaiņām turpmākajos gados būs vēl lielāka negatīva ietekme uz Eiropas mežiem un ka tas jo īpaši skar teritorijas ar monospecifiskām un vienveidīgām mežaudzēm; šai sakarā uzsver vajadzību stiprināt Eiropas mežu noturību, jo īpaši palielinot mežu strukturālo, funkcionālo un sastāva daudzveidību; šai sakarā uzstāj, ka strukturāli bagātiem, jauktiem mežiem, kuriem ir plaša ekoloģiskā amplitūda, ir lielāka noturība un spēja pielāgoties; norāda, ka noteiktos apstākļos stabilā jauktā mežā dabiski var būt ierobežots sugu skaits; uzsver, ka meža zeme ar tās attiecīgajām dzīvo koku un atmirušās koksnes oglekļa krātuvēm ir būtisks faktors, kas palīdz ierobežot globālo sasilšanu, sasniegt ES klimatneitralitātes mērķus un uzlabot bioloģisko daudzveidību; uzskata, ka bioloģiski daudzveidīgu mežu veicināšana ir visefektīvākais nodrošinājums pret klimata pārmaiņām un bioloģiskās daudzveidības zudumu;
6. uzsver, ka, neraugoties uz palēninājumu pēdējos gados, ES mežu platība un biomasas apjoms pastāvīgi palielinās²⁶ pretēji atmežošanas tendencēm pasaulē²⁷; atzīst visu mežsaimniecības vērtību ķēdes dalībnieku centienus, kuri ir ietekmējuši šo tendenci; pauž bažas par pieaugošo spiedienu uz ES mežiem un to dzīvotnēm, kuru pastiprina

²⁶ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_21/SR_Forestry_EN.pdf

²⁷ *Forest Europe, "State of Europe's Forests 2020"* (Eiropas mežu stāvoklis 2020. gadā), 2020.

klimata pārmaiņu ietekme, un uzsver, ka steidzami jāaizsargā un jāpalielina mežu un ekosistēmu noturība, tostarp veicot pasākumus, lai palielinātu spēju pielāgoties klimata pārmaiņām un, ja iespējams, mazinātu spiedienu, vienlaikus ņemot vērā meža īpašības; ar bažām norāda, ka ir palielinājusies ES mežu neaizsargātība pret invazīviem kaitēkļiem un patogēniem un ka uzliesmojumi apdraud piesaistīto oglekli²⁸, bioloģisko daudzveidību un koksnes kvalitāti;

7. pieprasa, lai dalībvalstis savos tiesību aktos nodrošina saviem mežiem labāko aizsardzību pret piesārņojumu un kaitējumiem; jo īpaši norāda uz aizsardzību pret piesārņojumu, piemēram, ar svina munīciju vai pesticīdiem, un pārmērīgu augsnes saspiešanu tehnikas nepareizas izmantošanas dēļ un uz aizsardzību pret kaitīgu pārlūkošanu medījamo dzīvnieku dēļ vai kaitējumu, ko rada pārāk liela medījamo pārnadžu populācija;
8. uzsver dalībvalstu mežsaimniecības nozaru īpašās un dažādās iezīmes un uzsver arī, ka ES mežus raksturo dažādi dabīgie apstākļi, piemēram, biogeogrāfija, lielums, struktūra un bioloģiskā daudzveidība, kā arī īpašumtiesību modeļi, pārvaldības veidi, problēmas un iespējas, un ka lielāko daļu no tiem ir veidojusi gadsimtiem ilga cilvēka iejaukšanās un apsaimniekošana, un tāpēc tie ir kultūras mantojuma veids; atgādina arī, ka pirmatnējie un senie meži ir teritorijas, kas ir attīstījušās ar nelielu cilvēka iejaukšanos un apsaimniekošanu vai bez tās; uzsver, ka, lai nodrošinātu stratēģijas īstenošanu visos mežu veidos un situācijās, dažos gadījumos ir vajadzīgas pielāgotas mežu apsaimniekošanas un ekosistēmu pakalpojumu sniegšanas pieejas;
9. atzīst, ka meža apsaimniekošana ir specifiska katrai vietai un ka atšķirīgiem mežu apstākļiem un mežu veidiem var būt vajadzīgas atšķirīgas apsaimniekošanas pieejas, kuru pamatā ir dažādas ekoloģiskās vajadzības un meža īpašības, un ka meža apsaimniekošanā jāņem vērā meža nozares darbinieku, īpašnieku un citu iesaistīto personu tiesības un intereses;
10. uzsver mežu īpašnieku un mežsaimniecības vērtību ķēdes dalībnieku līdzšinējo devumu centienos līdz 2050. gadam panākt ilgtspējīgu un klimatneitrālu ekonomiku un paaudžu un vēstures zināšanu un pieredzes nozīmi mežsaimniecības un ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas jomā;
11. atzīst, ka ir sarežģīti novērtēt mežu stāvokli, kā arī datu nevienmērīgo pieejamību, daudzveidību un kvalitāti, un tādēļ uzsver, ka ir vajadzīgs pastāvīgs politisks un zinātnisks dialogs un lielāks finansējums visos līmeņos, sākot ar apspriedēm ar dalībvalstīm un jo īpaši ar mežu apsaimniekotājiem un īpašniekiem, lai uzlabotu datu vākšanu par mežu stāvokli un vajadzības gadījumā arī datu saskaņošanu; uzsver, ka ir jāņem vērā arī finanšu līdzekļi un cilvēkresursi, jo īpaši, lai agrīnā posmā varētu noteikt resursu ziņā efektīvus meža izmantošanas veidus un ierobežojumus;
12. uzsver – lai gan stratēģija un tās īstenošana ir vērsta uz ES mežiem, tai jābūt saskaņotai ar darbu, ko Eiropas mērogā veic *Forest Europe* un starptautiskās organizācijas,

²⁸ *Science for Environment Policy*, "European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation" (Eiropas meži biodaudzveidības, klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās vajadzībām), *Future Brief 25*. Informatīvs ziņojums, ko sagatavoja UWE Bristol Zinātnes komunikācijas nodaļa, 2021., <https://ec.europa.eu/science-environment-policy>.

piemēram, *FAO*, kā arī ir jāņem vērā ekspertu grupu viedoklis un dalībvalstu līmenī veiktais darbs; uzsver, ka stratēģijas izstrādē un īstenošanā būtu jāizvairās no darba dublēšanās un administratīvā sloga palielināšanas; tāpat uzskata, ka, ņemot vērā ES stingro apņemšanos aizsargāt bioloģisko daudzveidību un oglekļa piesaistītājus, kā arī veicināt resursu ilgtspējīgu ieguvī, ražošanu un izmantošanu visā pasaulē, kā uzsvērts Komisijas priekšlikumā regulai par neatmežojošiem produktiem, stratēģija būtu jāīsteno tā, lai tā kalpotu par paraugprakses piemēru, atzīstot sākotnējo situāciju daudzveidību un vienlaikus veicinot līdzīgas pieejas citos reģionos;

13. uzsver – lai sasniegtu stratēģijas dažādos mērķus, tās īstenošanai jābūt piemērotai reģionālā un vietējā līmenī, ņemot vērā tās iespējamo sociālekonomisko ietekmi, tostarp pielāgojot īstenošanu vietējiem apstākļiem un pieredzei, kā arī tradicionālajām zināšanām un lietojumiem, ņemot vērā pašreizējo zinātnisko izpratni, un nodrošinot ieinteresētās personas ar vajadzīgajām prasmēm; atzīmē, ka tās pamatā jābūt īpašumtiesību pilnīgai atzīšanai, ekonomiski, vidiski un sociāli dzīvotspējīgai mežsaimniecības nozarei un principam "piesārņotājs maksā", kas ir galvenie elementi dažādu meža pakalpojumu sniegšanā un noturības uzlabošanā;
14. aicina Komisiju veikt stratēģijas visaptverošu ietekmes novērtējumu, lai noteiktu tās ietekmi uz tirgus apstākļiem, lauku apvidiem un dažādajām finansējuma vajadzībām, tostarp tādās jomās kā pētniecība un inovācija, prasmju pilnveide, infrastruktūra, klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās pasākumi, kā arī bioloģiskās daudzveidības veicināšana;

Līdzsvarotas daudzfunkcionalitātes veicināšana

15. atzīst mežu un visas mežsaimniecības vērtību ķēdes būtisko nozīmi klimata un bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā un klimata pārmaiņu mazināšanā, lai vēlākais līdz 2050. gadam veicinātu ilgtspējīgas un klimatneitrālas ekonomikas izveidi; uzsver, ka mežu daudzfunkcionālā loma ietver daudzus ekosistēmu pakalpojumus un sociālekonomiskās funkcijas, piemēram, bioloģiskās daudzveidības un augsnes saglabāšanu un uzlabošanu, klimata pārmaiņu mazināšanu, atmosfēras oglekļa sekvestrēšanu un uzglabāšanu, zemes degradācijas novēršanu, atjaunīgo un dabiskas izcelsmes izejvielu un medicīnas, pārtikas un kulinārijas produktu nodrošināšanu, kā arī ar ieguvī nesaistītu saimniecisko darbību, tostarp ilgtspējīgu ekotūrisma, kas viss veicina nodarbinātību un ekonomisko izaugsmi lauku un pilsētu teritorijās, novērš lauku iedzīvotāju skaita samazināšanos, sekmē tīra ūdens un gaisa nodrošināšanu un aizsardzību pret dabas apdraudējumiem un piedāvā atpūtas, veselības, estētiskos un kultūras ieguvumus; uzsver, ka stratēģijas īstenošanai ir jānodrošina visu pakalpojumu līdzsvarota sniegšana un jā saglabā un jāveicina konkurētspēja un inovācija; uzsver, ka sekmīgai pakalpojumu sniegšanai ir nepieciešama ilgtspējīga un aktīva pārvaldība;
16. uzskata, ka dažādu meža funkciju līdzsvarošanā un visu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanas mērķu un pasākumu noteikšanā galvenajam principam vajadzētu būt palielināt sinerģiju un samazināt kompromisus, pamatojoties uz pierādījumos balstītu informāciju;
17. uzsver, ka meži veicina klimata pārmaiņu mazināšanu, pateicoties oglekļa sekvestrēšanai, oglekļa uzglabāšanai un fosilo kurināmo, fosilo produktu, materiālu,

enerģijas avotu un citu produktu ar lielu vides un oglekļa pēdas nospiedumu ilgtspējīgai aizstāšanai ar koksni un koksnes produktiem; uzsver, ka koksne ir vienīgais nozīmīgais atjaunīgais dabas resurss, kas var aizstāt dažus ļoti energoietilpīgus materiālus, piemēram, cementu un plastmasu, un nākotnē pieprasījums pēc tās būs vēl lielāks; norāda, ka stratēģijā īpaša uzmanība ir pievērsta uzglabāšanai būvniecības nozarē, un uzskata, ka tās īstenošanai noteikti būtu jāatbalsta dažādu koksnes aizstājēju plašāka izmantošana un būtu jābalstās uz zinātniskiem un stabiliem aprites cikla novērtējumiem saskaņā ar ES vides mērķiem un bioekonomikas un rūpniecības stratēģijas mērķiem, lai pilnībā atraisītu koksnes produktu potenciālu aprites ekonomikas stiprināšanai un cīņai pret klimata pārmaiņām un izveidotu ekonomiku pēc atteikšanās no fosilajām degvielām un kurināmajiem; uzsver pētniecības nozīmi fosilo materiālu, kurināmo un degvielu aizstāšanā; uzsver, ka ir jāsamazina ES kopējais patēriņš, un atzinīgi vērtē to, ka ir izstrādāta metodika, ar ko kvantificē koksnes būvniecības radītos ieguvumus klimata jomā;

18. uzsver, ka nedrīkst aizmirst veselīgas un auglīgas meža augsnes būtisko nozīmi, jo tas ir obligāts priekšnosacījums, lai uzturētu dzīvību, palielinātu meža produktivitāti²⁹, uzglabātu oglekli un aizsargātu svarīgo sēņotņu tīklu zem zemes, kas ļauj kokiem koplietot resursus, piemēram, barības vielas un ūdeni, un aizsardzības signālus, tādējādi nodrošinot lielāku izturību pret kaitēkļiem, slimībām un pat sausumu un ekstremāliem laikapstākļiem^{30, 31, 32}, kuru intensitāte un biežums klimata pārmaiņu ietekmē, visticamāk, palielināsies;
19. uzsver – lai koksnes izstrādājumi optimāli veicinātu klimata pārmaiņu mazināšanu un aprites ekonomiku, ir nepieciešams, lai tie tiktu izmantoti visefektīvākajā un ilgtspējīgākajā veidā; uzskata, ka kokmateriālu aizvākšana ir jāierobežo, ievērojot ilgtspējas ierobežojumus, un ka kaskādes vadlīniju principi³³ ir labs efektīvas izmantošanas standarts, taču tikai tad, ja tos neizmanto kā statistiku pieeju, un tāpēc tie regulāri jāpielāgo, lai ņemtu vērā inovatīvus lietojumus, piemēram, būvniecībā, tekstilizstrādājumos, bioķīmijā, medicīnā un bateriju materiālos; uzsver, ka koksnes resursi jāizmanto pēc iespējas efektīvāk, pieņemot ekonomiskus un operatīvus lēmumus, kuros ņemtas vērā valstu īpatnības, un uzsver, ka labi funkcionējošs un neizkropļots tirgus var stimulēt koksnes resursu efektīvu un ilgtspējīgu izmantošanu, vienlaikus īstenojot atbilstīgus pasākumus, lai nodrošinātu vides aizsardzību;

²⁹ Komisijas 2021. gada 17. novembra paziņojums "ES Augsnes stratēģija 2030. gadam. Veselīgas augsnes cilvēku, pārtikas, dabas un klimata labā" (COM(2021)0699).

³⁰ Pickles, B. J. un Simard, S. W., "Mycorrhizal Networks and Forest Resilience to Drought" (Mikorizas tīkli un meža noturība pret sausumu), *Mycorrhizal Mediation of Soil – Fertility, Structure, and Carbon Storage* (Mikoriza augsnē – auglība, struktūra un oglekļa uzglabāšana), Elsevier, Amsterdamā, 2017, 319.–339. lpp.

³¹ Gorzelak, M. A. un citi, "Inter-plant communication through mycorrhizal networks mediates complex adaptive behaviour in plant communities" (Augu mijiedarbība, izmantojot mikorizas tīklus, veicina sarežģītus pielāgošanās mehānismus augu biotopos), *AoB Plants*, 2015.

³² Usman, M. un citi, "Mycorrhizal Symbiosis for Better Adaptation of Trees to Abiotic Stress Caused by Climate Change in Temperate and Boreal Forests" (Mikorizas simbioze veicina koku labāku pielāgošanos abiotiskam stresam, ko rada klimata pārmaiņas mērenās joslas un boreālajos mežos), *Frontiers in Forests and Global Change*, 2021.

³³ Eiropas Komisijas Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un MVU ģenerāldirektorāts, "Guidance on cascading use of biomass with selected good practice examples on woody biomass" (Biomases kaskādveida izmantošanas vadlīnijas ar izvēlētiem labas prakses piemēriem, kā izmantot koksnes biomasu), Publikāciju birojs, 2019.

20. uzsver, cik svarīga ir uzticama un ilgtspējīga koksnes, koksnes izstrādājumu un no koksnes iegūtas biomasas piegāde, lai sasniegtu ES ilgtspējas mērķus, tostarp mērķi līdz 2050. gadam panākt oglekļneitralitāti un zaļajā kursā izvirzīto zaļās izaugsmes un nodarbinātības mērķi; norāda, ka ir paredzama pieprasījuma palielināšanās turpmāk³⁴ un ka būtu jāveicina vietēji un ilgtspējīgi ražotas koksnes izmantošana, lai šo pieprasījumu apmierinātu; uzskata, ka ES mežsaimniecības nozare lielākoties nodrošina lielā mērā ilgtspējīgi iegūtas izejmateriālus; aicina Komisiju apsvērt fosilā kurināmā un neatjaunīgo materiālu pārvirzes ietekmi un aizstāšanas ietekmi, kā arī ietekmi uz mežsaimniecības nozares un meža resursu nozaru konkurētspēju, un uzraudzīt jebkādu ietekmi uz koksnes pieejamību pēc stratēģijā paredzēto pasākumu īstenošanas;
21. norāda, ka pieaugošais pieprasījums pēc koksnes kā izejvielas, jo īpaši pēc koksnes, ko paredzēts izmantot kā enerģijas avotu, rada būtiskas problēmas saistībā ar politiskajām krīzēm, piemēram, karu Ukrainā, un tādēļ ir nepārtraukti jāuzrauga vietējie meža resursi, lai novērtētu iespējamo trūkumu; aicina Komisiju un dalībvalstis izvērtēt atkarību no kokmateriālu importa no Krievijas, ņemot vērā likumīgās sankcijas, kas piemērotas pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā, un izstrādāt ilgtspējīgas stratēģijas, lai vajadzības gadījumā mazinātu traucējumus, vienlaikus ES līmenī izvairoties no pārtikas ražošanai piemērotas lauksaimniecības zemes pārveides; uzsver ES piegādes drošības un pašu izejvielu ražošanas izšķirošo nozīmi plašākā zaļā kursa mērķu kontekstā; uzsver, ka noteiktos apstākļos mežu atstāšana novārtā var novest pie darbvietu zaudēšanas lauku apvidos un lielākas atkarības no koksnes produktu importa no tām pasaules daļām, kurās meža apsaimniekošana ir mazāk ilgtspējīga;
22. atgādina, ka mežsaimniecības nozarē strādā 2,1 miljons cilvēku, savukārt paplašinātā mežsaimniecības vērtību ķēde nodrošina 4 miljonus darbvietu zaļajā ekonomikā, neņemot vērā mazumtirdzniecības darbības un ar koksnes resursiem nesaistītas darbības, piemēram, ar mežu saistītas brīvā laika pavadīšanas aktivitātes un zinātnisko darbību saistībā ar mežiem; norāda, ka nodarbinātība mežsaimniecības nozarē laikposmā no 2000. līdz 2015. gadam samazinājās par 33 %, galvenokārt tāpēc, ka laikā, kad pieauga koksnes ieguve, palielinājās arī mehanizācija; uzsver, ka mežiem ir svarīga nozīme videi nekaitīgu darbvietu radīšanā lauku un kalnainos apvidos; norāda, ka meža produktiem, kas nav koksnes produkti, piemēram, dažādiem dabiskiem pārtikas produktiem, ārstniecības līdzekļiem un pamata izejvielu risinājumiem, ir svarīga nozīme kā ienākumu avotam, un to lēstā vērtība 2015. gadā bija aptuveni 4 miljardi EUR³⁵, un to ieguve dziļi sakņojas reģionālajās tradīcijās; aicina Komisiju un dalībvalstis novērtēt tuvināšanās dabai pieejas ekonomisko ietekmi, tostarp uz tiešo un netiešo nodarbinātību;
23. aicina Komisiju un dalībvalstis uzraudzīt un novērtēt meža funkciju līdzsvara izmaiņu ietekmi uz vietējās mežsaimniecības nozares vispārējo nodarbinātības situāciju un rentabilitāti, jo īpaši lauku un kalnu apvidos, kā arī kokapstrādes nozares pakārtotajās

³⁴ Hetemäki, L., Palahí, M. un Nasi, R., "Seeing the wood in the forests. Knowledge to Action I" (Saskatīt koksni mežā – no zināšanām līdz darbībai Nr. 1), Eiropas Meža institūts, 2020; sk. arī Pasaules Dabas fonda Dzīvo mežu ziņojuma 5. nodaļu, https://wwf.panda.org/discover/our_focus/forests_practice/forest_publications_news_and_reports/living_forests_report/.

³⁵ Forest Europe teritorijā; sk. Forest Europe, "State of Europe's Forests 2020" (Eiropas mežu stāvoklis 2020. gadā), 2020.

nozārēs, un uzsver, ka, apsverot izmaiņas pārvaldības praksē, jā saglabā vai jā uzlabo nozares nodarbinātības pievilcība, kā arī darba drošība;

24. atzīst, ka ir vairāki papildu ieguvumi, kas saistīti ar mežu atjaunošanu un apmežošanu, piemēram, ūdens filtrēšana, labāka ūdens pieejamība, sausuma mazināšana, plūdu kontrole, nogulsnēšanās novēršana, savvaļas dzīvotņu radīšana, augsnes faunas palielināšanās, augsnes auglības uzlabojumi un gaisa filtrācija; atzinīgi vērtē meža atjaunošanas un apmežošanas ceļvedi, lai līdz 2030. gadam ES iestādītu vēl vismaz 3 miljardus koku; uzsver, ka šādas iniciatīvas būtu jā īsteno, ievērojot skaidrus ekoloģiskos principus, un tām jābūt pilnībā saderīgām ar bioloģiskās daudzveidības mērķi, par prioritāti izvirzot meža ekosistēmu atjaunošanu; atgādina, ka koku stādīšana ir atkarīga no vietējo ieinteresēto personu atbalsta un reģionālās plānošanas; aicina Komisiju un dalībvalstis pievērst īpašu uzmanību piemērotu koku stādīšanai teritorijās ar noplicinātu zemi un teritorijās, kuras skārusi pārtuksnešanās, un atkārtoti uzsver, cik svarīgi ir aizsargāt pirmatnējos un senos mežus; norāda, ka apmežotās zemes platības palielināšana var sniegt efektīvu ieguldījumu cīņā pret klimata pārmaiņām un degradēto mežu sistēmu dabiskā atjaunošanā, nodrošinot ekonomiskās un sociālās attīstības un jaunu darbvietu radīšanas vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekmi; aicina Komisiju papildināmības principos iekļaut kokus, kas iestādīti atbilstīgi kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) jaunajām ekosistēmām un vides, ar klimatu saistītajām un citām pārvaldības saistībām, kā arī saskaņā ar valsts atjaunošanas un noturības plāniem, jo gan jaunā KLP, gan Atveseļošanas un noturības mehānisms tiks īstenoti pēc ES Biodaudzveidības stratēģijas 2030. gadam pieņemšanas; uzsver – tā kā zeme ir ierobežots resurss, koku stādīšana esošajos mežos, nomaļās teritorijās un pilsētu teritorijās būtu jāizvirza par prioritāti attiecībā pret produktīvas lauksaimniecības zemes pārveidošanu, jo īpaši jaunajos ģeopolitiskajos apstākļos, kā arī attiecībā pret ganību un dabisko zālāju pārveidošanu, jo tādējādi netiek radītas būtiskas augsnes organiskā oglekļa izmaiņas³⁶; norāda uz pilsētu mežu attīstības iespējām šai sakarā; tomēr atgādina, ka apmežošana un meža atjaunošana var prasīt arī kompromisus bioloģiskās daudzveidības jomā, piemēram, biodaudzveidīgās pļavās;

Aizsardzība, atjaunošana, mežu atjaunošana un apmežošana un ilgtspējīga apsaimniekošana

25. uzsver mežu daudzšķautņaino nozīmi un to, cik svarīgas ir veselīgas un ekoloģiski noturīgas meža ekosistēmas, kas sabiedrībai sniedz daudzus pakalpojumus, piemēram, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunīgo izejvielu nodrošināšanu, palīdzot radīt darbvietas un veicināt ekonomisko izaugsmi lauku apvidos; uzsver, ka rīcībpolitikas, kas veicina bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un atjaunošanu, palīdzēs cīnīties pret klimata pārmaiņām; aicina klimata mērķu īstenošanā nodrošināt ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu, jo tā ir būtiska, lai samazinātu atmežošanu un mežu degradāciju, un uzstāj, ka bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un biotopu aizsardzība un saglabāšana būtu jāiekļauj ilgtspējīgā mežu apsaimniekošanā;
26. uzsver, ka ir svarīgi, lai ES veicinātu meža ekosistēmu saglabāšanu, aizsardzību un atjaunošanu, ņemot vērā gaidāmo ES Dabas atjaunošanas likumu un uzlabojot to noturību, vienlaikus atbalstot ekonomiski dzīvotspējīgas un dinamiskas meža nozares un

³⁶ Komisijas dienestu 2021. gada 16. jūlija darba dokuments "The 3 Billion Tree Planting Pledge for 2030" (Solījums līdz 2030. gadam iestādīt 3 miljardus koku), (SWD(2021)0651).

vietējo kopienu attīstību; aicina izstrādāt ilgtermiņa redzējumu par Eiropas mežu aizsardzību un atjaunošanu;

27. pieņem zināšanai Komisijas paziņojumu par papildu rādītāju un robežvērtību izstrādi ilgtspējīgai mežu apsaimniekošanai, kurus dalībvalstis joprojām var īstenot brīvprātīgi valsts un reģionālā līmenī; uzskata, ka šiem rādītājiem un robežvērtībām būtu jāuzlabo izpratne par to, vai mežs tiek apsaimniekots ilgtspējīgi mežaudzes līmenī vai vismaz ainavas līmenī, un jānosaka, kuri atjaunošanas pasākumi ir bijuši sekmīgi; aicina Komisiju izstrādāt uz pierādījumiem balstītus rādītājus un robežvērtības, lai papildinātu meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas sistēmu, jo īpaši izstrādājot skaidrus kritērijus attiecībā uz ekosistēmu veselību, bioloģisko daudzveidību un klimata pārmaiņām, lai tos padarītu par efektīvu instrumentu ES mežu ilgtspējas uzlabošanai un nodrošinātu, ka meža apsaimniekošana veicina ES klimata un biodaudzveidības mērķu sasniegšanu; uzskata, ka šie papildu rādītāji un robežvērtības ir būtisks instruments, kas palīdzēs aizsargāt un atjaunot bioloģisko daudzveidību, kā arī mazināt klimata pārmaiņas un nodrošināt meža nozares pielāgošanos tām; uzsver, ka vienošanās par meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas definīciju tika panākta Eiropas mēroga *Forest Europe* procesa ietvaros un ir iekļauta dalībvalstu tiesību aktos un brīvprātīgās sistēmās, piemēram, meža sertifikācijas sistēmās; tādēļ uzsver, ka ir jānodrošina Komisijas, *Forest Europe* un *FAO* darba saskaņotība un jāizvairās no centienu dublēšanās vai nesamērīga administratīvā sloga palielināšanās, kā arī jāsadarbojas ar valsts un reģionālajām kompetentajām iestādēm, valsts un privātajiem mežu apsaimniekotājiem, mežu īpašniekiem un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai nodrošinātu, ka rādītāji un vērtību diapazoni ir piemēroti izmantošanai vietējā un reģionālā līmenī konkrētajos biogeogrāfiskajos apstākļos; norāda, ka Ministru konference *Forest Europe* ir uzsākusi darbu, lai pārskatītu ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas definīciju un tās instrumentus; aicina dalībvalstis turpināt centienus pienācīgi īstenot gan valstu stratēģijas, gan tiesību aktus, kas saistīti ar meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu, un pielāgot tos valsts, reģionālajiem un vietējiem apstākļiem; aicina dalībvalstis pienācīgi transponēt un īstenot ES tiesību aktus un saistošos mērķus attiecībā uz mežiem un prasa Komisijai un dalībvalstīm nodrošināt Putnu direktīvas un Dzīvotņu direktīvas, kā arī *Natura 2000* direktīvas īstenošanu un izpildi;
28. uzsver, ka klimata pārmaiņas arvien vairāk palielina spiedienu uz mežiem, kuru rada kaitēkļi, slimības un parazīti, dabas katastrofas, ūdens līdzsvara izmaiņas, paaugstināta vidējā temperatūra un citi traucējumi, un ka steidzami ir jāstiprina mežu ekosistēmu pielāgošanās spēja un noturība, izmantojot ilgtspējīgu un aktīvu apsaimniekošanu; atzīmē šo traucējumu ekonomisko ietekmi uz mežsaimniecības nozari kopumā; norāda, ka ilgtspējīgu inovatīvu tehnoloģiju un apsaimniekošanas prakses plašāka izmantošana atjaunošanas, apmežošanas un mežu atjaunošanas jomā var palīdzēt stiprināt noturību un uzlabot bioloģisko daudzveidību; aicina Komisiju apkopot un dalībvalstīs izplatīt zināšanas par to, kā pielāgot mežus pašreizējām un gaidāmajām klimata pārmaiņām saskaņā ar jauno ES Klimatadaptācijas stratēģiju un Biodaudzveidības stratēģiju; norāda, ka mežu ilgtspējīga apsaimniekošana kā dinamiska koncepcija sastāv no plaša pasākumu un adaptīvas prakses kopuma, no kuriem daudzi var būt nozīmīgi mežu klimata pārmaiņu mazināšanas potenciāla izmantošanā, un piedāvā pasākumus, lai ieviestu labāk pielāgotas Eiropas sugas un uzlabotu izcelsmi, stiprinātu mežu ieguldījumu ūdens ciklā, veiktu izciršanu, lai ierobežotu kaitēkļus, patogēnus un invazīvas sugas, novērstu mežu ugunsgrēkus un saglabātu aizsardzības funkcijas, cita

starpā, vienlaikus atbalstot mežu daudzfunkcionālo lomu; uzsver, ka, lai palielinātu meža zemes platību, padarītu to noturīgāku un daudzveidīgāku, ir nepieciešama arī piekļuve ģenētiskajiem resursiem; uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt valstu sēklaudžu genofondus, lai nodrošinātu pietiekamu skaitu vietējo koku sugu vietējām un reģionālām pirmreizējas un atkārtotas apmežošanas iniciatīvām; norāda uz dabiskās atjaunošanās būtisko nozīmi mežu nākotnē, jo tā var veicināt netraucētu sakņu attīstību, uzlabot koku dzīvotspēju un stabilitāti, kā arī samazināt stādīšanas izmaksas, un vienlaikus atzīmē, ka dabiskā atjaunošanās ne vienmēr ir iespējama īpašu meža apstākļu dēļ; uzsver, ka ES dažādajiem mežiem un klimatiskajiem apstākļiem ir vajadzīga diferencēta ilgspējīgas mežu apsaimniekošanas prakse, kas būtu tālāk jāattīsta valsts, reģionālā un vietējā līmenī, balstoties uz stingru kopēju pamatu;

29. ar lielām bažām norāda, ka plaša mēroga un intensīvāki meža ugunsgrēki ir arvien lielāka problēma visā Eiropas Savienībā, un jo īpaši atzīmē, ka 2021. gada ugunsgrēku sezona ES bija līdz šim nepieredzēta, jo uguns iznīcināja aptuveni 0,5 miljonus hektāru, galvenokārt Eiropas reģionos ar augstāko vidējo temperatūru, piemēram, Vidusjūras reģionā; uzsver, ka visā pasaulē pieaug megaugunsgrēku intensitāte un biežums; atgādina, ka daudzveidīga ainava ar daudzveidīgiem mežiem nodrošina lielāku aizsargjoslu vai dabisku šķērslī pret liela mēroga un nekontrolējamiem mežu ugunsgrēkiem; uzsver, ka daudzveidīgu mežu atjaunošana palīdzētu novērst un ierobežot ugunsgrēkus; uzsver, ka ir vajadzīgi lielāki resursi uz zinātnes atziņām balstītas ugunsgrēku riska pārvaldības un spēju veidošanas atbalsta attīstībai, izmantojot konsultāciju pakalpojumus, lai novērstu klimata pārmaiņu ietekmi mežos; aicina Komisiju un dalībvalstis labāk veicināt un izmantot integrētas ugunsgrēku riska pārvaldības koncepciju un norāda, ka tam var būt vajadzīga labāka regulatīvā spēja dalībvalstīs, sabiedrisko pakalpojumu stiprināšana, kā arī īpašs atbalsts un pastiprināta sadarbība katastrofu novēršanas, sagatavotības un reaģēšanas jomā; uzsver, ka ir svarīgi turpināt attīstīt un pilnībā izmantot ES civilās aizsardzības mehānismu attiecībā uz meža ugunsgrēkiem un citām dabas katastrofām; aicina Komisiju apkopot un dalībvalstīs izplatīt zināšanas par to, kā pielāgot mežus pašreizējām un gaidāmajām klimata pārmaiņām saskaņā ar jauno ES Klimatadaptācijas stratēģiju; aicina Komisiju izstrādāt meža ugunsgrēku riska novērtējumus un kartes, pamatojoties uz uzlabotiem *Copernicus* produktiem, mākslīgo intelektu un citiem tālizpētes datiem, lai atbalstītu preventīvus pasākumus;
30. uzsver, ka dažādi aizsardzības līmeņi ir daļa no ilgspējīgas mežu apsaimniekošanas instrumentu kopuma; uzsver, ka daudzos gadījumos pat mežu aizsardzībai joprojām ir vajadzīgi noteikti iejaukšanās veidi, piemēram, lai risinātu dabas apdraudējumu vai pielāgošanās vajadzības; atzīmē, ka atšķirīga vecuma un dažādu sugu mežaudzes ar nepārtrauktu meža segumu ir noturīgākas pret klimata ietekmi, piemēram, ugunsgrēkiem, sausumu un gadalaikam neraksturīgiem laikapstākļiem, tostarp ilgspējīgas mežu apsaimniekošanas ietvaros, un tāpēc šādas mežaudzes ir svarīgs ieguldījums nākotnē; uzstāj, ka no ES līdzekļiem nevajadzētu atbalstīt monokultūras, kas ir mazāk noturīgas pret kaitēkļiem un slimībām, kā arī pret sausumu, vēju, vētrām un ugunsgrēkiem;
31. atzīst, ka ne visa apsaimniekošanas prakse veicina oglekļa sekvestrēšanu mežos, taču uzsver, ka praksi var pielāgot un modernizēt un praktizējošie speciālisti var pielāgoties, lai vislabāk līdzsvarotu kompromisus, optimizētu pieeju vairāku mērķu sasniegšanai un

radītu sinerģiju ar klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās mērķiem un daudzām citām mežu funkcijām; šai sakarā norāda, ka ir jāapsver kompromisi un sinerģijas starp koksnes pieprasījumu un cerībām, ka meži veiks oglekļa piesaistītāju funkcijas un nodrošinās floras un faunas dzīvotnes; šai sakarā aicina Komisiju un tās dienestus strādāt stratēģiski, lai nodrošinātu saskaņotību visos ar mežsaimniecību saistītajos darbos un veicinātu mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, pilnībā ievērojot subsidiaritātes principu; uzsver, ka noteikta apsaimniekošanas prakse, jo īpaši brīvprātīga zemes atstāšana atmatā, var palīdzēt atjaunot mežus un pozitīvi ietekmēt oglekļa sekvestrēšanu, bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko stāvokli; norāda, ka mežu bioloģiskās daudzveidības un oglekļa sekvestrēšanas un uzglabāšanas kapacitātes līmeņi var būt ļoti dažādi atkarībā no apsaimniekošanas, izmantotās tehnikas, izciršanas intensitātes un biežuma, augsnes stāvokļa, parazītu un slimību intensitātes, mežaudzes vecuma utt.; norāda, ka daži meži patlaban izdala vairāk oglekļa nekā absorbē; norāda, ka mežus nevajadzētu uzskatīt tikai par CO₂ piesaistītājiem un risinājumu, kā novērst emisiju samazinājuma trūkumu citās nozarēs;

32. atzinīgi vērtē Komisijas un dalībvalstu nepārtraukto sadarbību saistībā ar Mežu un dabas jautājumu darba grupas brīvprātīgajām pamatnostādnēm par labai tuvu mežsaimniecību; uzskata – lai nodrošinātu pievienoto vērtību, šīs koncepcijas pamatnostādnēs būtu pilnībā jāievēro subsidiaritātes princips un jāiekļauj plašs uz rezultātiem orientētu, zinātniski pierādītu un ilgtspējīgu instrumentu un mežu apsaimniekošanas prakses kopums, jo īpaši ņemot vērā vietējā un reģionālā līmeņa vajadzības, lai mežu īpašniekiem un apsaimniekotājiem sniegtu instrumentus un attiecīgus finansiālus stimulus nolūkā uzlabot saikni un sadarbību, lai labāk integrētu bioloģiskās daudzveidības aizsardzību uzlabotā apsaimniekošanas praksē, kuras mērķis vienlaikus ir nodrošināt citus ekosistēmu pakalpojumus un produktus, kā to parāda Integrētais tīkls; uzsver, ka mežiem Savienībā ir ļoti atšķirīgas iezīmes un tāpēc ir ļoti vajadzīga atšķirīga politika un apsaimniekošanas pieejas, kas darbojas, balstoties uz stingru kopēju pamatu;
33. uzsver pirmatnējo un seno mežu nozīmi, kuros ir bagātīga bioloģiskā daudzveidība un kuri nodrošina lielu mikrodzīvotņu dažādību, kas ir būtiska, lai uzturētu augstu bioloģiskās daudzveidības līmeni, kā arī uzsver to būtisko nozīmi bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā, oglekļa sekvestrēšanā un uzglabāšanā, kā arī saldūdens nodrošināšanā; atkārtoti aicina stingri aizsargāt visus atlikušos senos un pirmatnējos mežus saskaņā ar ES Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam; uzstāj, ka jānodrošina aizsardzība arī buferzonām, kas atrodas blakus pirmatnējiem un seniem mežiem, lai atbalstītu seno mežu pazīmju attīstību; uzsver, ka atbilstošas aizsardzības paplašināšana, iekļaujot arī buferzonas, uzlabos ekoloģiski augstvērtīgu dzīvotņu savienojamību, kas ievērojami veicinās saglabāšanu un mazinās sadrumstalotības nelabvēlīgo ietekmi; atzīst, ka gandrīz visi pirmatnējie meži ir izzuduši, un pauž bažas par nelikumīgu mežizstrādi dažās ES dalībvalstīs; norāda uz dažādām pirmatnējo un seno mežu definīcijām, kas ieviestas starptautiskā līmenī, un uzsver, ka pirms turpmākiem centieniem noteikt, kas ir pirmatnējie un senie meži, dalībvalstīm, mežu īpašniekiem un apsaimniekotājiem un citām ieinteresētajām personām ir kopīgi jāvienojas par pirmatnējo un seno mežu definīciju kopumu, pamatojoties uz pašreizējām definīcijām; pauž nožēlu par to, ka Komisija 2021. gadā nepieņēma ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģijā 2030. gadam minētās pamatnostādnes par senu mežu un pirmatnējo mežu definēšanu, taču atzinīgi vērtē Mežu un dabas jautājumu darba grupas pašreizējo darbu

saistībā ar šīm definīcijām; uzsver, ka jāapsver daudzveidīgs un visaptverošs pazīmju kopums, jānodrošina elastība, lai ņemtu vērā īpašos apstākļus biogeogrāfiskajos reģionos un mežu veidos, un pienācīgi jānošķir seni meži no vecākām mežaudzēm, ko apsaimnieko ilgstošai augsekai; uzsver, ka par šādām definīcijām jāvienojas steidzami, tām jābalstās uz ekoloģiskiem principiem un jāņem vērā Eiropas mežu, īpašnieku, apsaimniekošanas tradīciju un dabas tipu daudzveidība un mainīgās klimatiskās zonas, kā arī jāizvairās no nesamērīgām apsaimniekošanas prasībām attiecībā uz blakus esošiem mežiem un meža zemēm un jāparedz apsaimniekošanas pasākumi, kas saistīti ar tādiem jautājumiem kā katastrofu novēršana; norāda uz finansiālu stimulu nozīmi dažu senu mežu, kas aug atmatā atstātā zemē, brīvprātīgā attīstīšanā nākotnē; uzsver, ka pirmatnējo un seno mežu izplatība ES ir nevienmērīga un 90 % no tiem atrodas tikai četrās dalībvalstīs³⁷;

34. atzinīgi vērtē to, ka Komisijas norādījumos par jaunām aizsargājamām teritorijām ir atzīta nepieciešamība veikt konkrētas darbības, piemēram, pārvaldīt nagiņu izplatību, izmantojot medības, lai aizsargātu plašu meža dzīvotņu veidu klāstu;
35. atgādina, ka ievērojami trūkst pirmatnējo un seno mežu kartēšanas, un uzsver, ka steidzami jāpabeidz sistēma, lai nodrošinātu visaptverošu un saskaņotu kartēšanu, pamatojoties uz skaidriem darbības kritērijiem un definīcijām; aicina Komisiju atzīt līdz šim paveikto, nosakot, apzinot un novērtējot šos mežus dažās dalībvalstīs, un veicināt paraugprakses un zināšanu apmaiņu; atkārtoti aicina Komisiju un dalībvalstis saskaņot pieejamos datus, nodrošināt trūkstošos datus par pirmatnējo un seno mežu atrašanās vietu un izveidot datubāzi par visām potenciālajām vietām, kas atbilst seno un pirmatnējo mežu kritērijiem; šai sakarā aicina Komisiju un dalībvalstis izveidot pārredzamu un viegli pieejamu datubāzi par visiem potenciālajiem objektiem, kas atbilst kritērijiem, lai tos klasificētu kā senus un pirmatnējus mežus;
36. pieņem zināšanai Komisijas darbu, izstrādājot pamatnostādnes par bioloģiskajai daudzveidībai nekaitīgu apmežošanu un mežu atjaunošanu; uzsver, ka īpaša uzmanība būtu jāpievērš tām dalībvalstīm, kuru mežu platība ir neliela, un, attiecīgos gadījumos, ja tas nekaitē bioloģiskās daudzveidības mērķiem, arī nomaļām teritorijām un citām zemes platībām, kas nav piemērotas pārtikas ražošanai, atrodas tuvu pilsētu un piepilsētu teritorijām un kalnainos apvidos, kā arī tādu mežu attīstības atbalstam, kas ir noturīgi, jaukti un veselīgi; uzsver, ka definīcijām un pamatnostādnēm par bioloģiskajai daudzveidībai nekaitīgu apmežošanu jābūt zinātniski pamatotām, tajās jāņem vērā Eiropas mežu daudzveidība, īpašumtiesību veidi, apsaimniekošanas tradīcijas un dabas tipi, kā arī klimatisko zonu maiņa, un tās jānosaka ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un attiecīgajām ieinteresētajām personām; tāpat uzstāj, ka nedrīkst meliorēt mitrājus vai kūdrājus apmežošanas nolūkā un attiecībā uz vēsturiski meliorētu zemi nedrīkst pieļaut turpmāku vai papildu meliorāciju; norāda arī, ka īpaši jācenšas izvairīties no erozijas mežos, kas atrodas kalnainos apvidos;

Iespēja mežiem un mežu apsaimniekotājiem sasniegt vairākus mērķus

37. norāda, ka KLP un Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) ir galvenie atbalsta avoti mežsaimniecības pasākumiem, un tie veido 90 % no ES kopējā

³⁷ Kopīgais pētniecības centrs, "Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe" (Pirmatnējo un seno mežu Eiropā kartēšana un novērtējums), 2021.

finansējuma mežsaimniecībai; norāda, ka Komisijas 2017. gada mežsaimniecības pasākumu novērtējumā secināts, ka lauku attīstības atbalstam mežiem kopumā ir pozitīva ietekme un ka tas varētu sniegt ievērojamu ieguldījumu ekonomisko, vides un sociālo ieguvumu nodrošināšanā³⁸; norāda, ka laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam dalībvalstis izmantoja tikai 49 % no pieejamajiem līdzekļiem un ka Komisija par šī nelielā izmantojuma cēloņiem ir atzinusi administratīvo slogu, piemaksu nepietiekamu pievilcību un konsultāciju pakalpojumu trūkumu, un ka tas būtu jāņem vērā, pielāgojot jaunās KLP stratēģiskos plānus; aicina dalībvalstis likvidēt administratīvo slogu, lai ELFLA līdzekļi mežsaimniecības pasākumiem tiktu izmantoti efektīvāk; atzinīgi vērtē Komisijas mērķi palielināt pieejamo līdzekļu apguvi un uzsver nepieciešamību nodrošināt, ka ar finansējumu un subsīdijām netiek atbalstītas darbības, kas apdraud dažādu ekosistēmu pakalpojumu līdzsvarotu nodrošināšanu; uzsver, ka KLP stratēģiskajos plānos ir jāiekļauj konkrēti un pietiekami pievilcīgi pasākumi, lai nodrošinātu, ka tiek izmantota interence un pasākumi ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas un mežu daudzfunkcionālās nozīmes veicināšanai ES, lai nodrošinātu, ka atbalsts tiek sniegts iniciatīvām, kas saistītas ar meža ekosistēmām, jo īpaši, lai samazinātu bioloģiskās daudzveidības zudumu mežos, veicinātu piemērotu vietējo koku sugu stādīšanu, ja tās iederas konkrētajā vidē, lai uzlabotu mežu apsaimniekošanu un nodrošinātu, ka līdzekļi tiek izmantoti saskaņā ar attiecīgajiem politikas mērķiem; pauž nožēlu par to, ka Komisija nenodrošina to mežsaimniecības izdevumu izsekojamību, kas segti, īstenojot citus lauku attīstības pasākumus; uzsver, ka atbalsts brīvprātīgiem dabas aizsardzības pasākumiem atbilst īpašumtiesībām un subsidiaritātes principam;

38. aicina Komisiju rast jaunus veidus, kā padarīt dažādu fondu kombināciju pievilcīgāku un vieglāk īstenojamu, ņemot vērā un izmantojot mežu un meža ekosistēmu pakalpojumu daudzfunkcionālo raksturu, un kā labāk veicināt citus ES finansējuma avotus, piemēram, programmu *LIFE*, programmu "Apvārsnis Eiropa", Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Investīciju bankas Dabas kapitāla finansēšanas mehānismu; aicina Komisiju izvērtēt dažādu Savienības budžeta un ES Atveseļošanas instrumenta dažādo finansēšanas instrumentu, tostarp valstu KLP stratēģisko plānu, atbilstību saistībām un mērķiem, kas noteikti ES Meža stratēģijā un ES Biodaudzveidības stratēģijā; aicina Komisiju apsvērt arī iespēju, ka priekšnoteikums atbalsta par meža vides un klimata pakalpojumiem un meža saglabāšanu saņemšanai ir saistības attiecībā uz mežu aizsardzību un stingru aizsardzību, kas izriet no ES Biodaudzveidības stratēģijas 2030. gadam un jaunās ES Meža stratēģijas 2030. gadam; aicina Komisiju pagarināt šo saistību termiņu uz laiku, kas pārsniedz septiņus gadus, jo īpaši attiecībā uz stingri aizsargājamām mežu teritorijām;
39. norāda, ka mežsaimniecības nozare galvenokārt un lielākā mērā nekā lauksaimniecības nozare darbojas kā uz tirgu balstīta nozare, kurā nav īpašas atkarības no subsīdijām, vienlaikus norādot, ka KLP finansējumam arī turpmāk galvenokārt jābūt vērstam uz pārtikas ražošanu un pārtikas nodrošinājumu Savienībā; uzsver, ka lielākam uzsvaram uz citiem ekosistēmu pakalpojumiem nevajadzētu radīt nesamērīgu atkarību, un atbalsta

³⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Forests,_forestry_and_logging#Employment_and_apparent_labour_productivity_in_forestry_and_logging

Komisiju un dalībvalstis turpmākos centienos izstrādāt brīvprātīgas uz tirgu balstītas maksājumu shēmas par ekosistēmu pakalpojumiem, piemēram, par oglekļa sekvestrāciju, bioloģiskās daudzveidības veicināšanu, augsnes aizsardzību, ūdens resursu apsaimniekošanu un datu vākšanu un uzraudzību; uzsver, ka ir svarīgi piemērot papildināmības principu un izstrādāt programmas tā, lai pilnībā tiktu atzīts vadošo uzņēmumu un citu dalībnieku darbs, vienlaikus motivējot plašu mežu īpašnieku loku; tāpat uzsver, ka programmu īpašajās prasībās ir jāņem vērā mežu lielā daudzveidība un ar tiem saistītie dažādie izaicinājumi un iespējas; norāda, ka uzticamu datu pieejamība par ekosistēmu pakalpojumiem ir būtiska ikvienai maksājumu shēmai; atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par oglekļa saistīgu lauksaimniecību³⁹, kura mērķis ir stimulēt jaunus uzņēmējdarbības modeļus no publiskiem un privātiem avotiem, atalgojot apsaimniekošanas praksi dzīvās biomasas un augsnes sekvestrēšanas palielināšanai atbilstīgi ekoloģijas principiem; uzsver, ka ir vajadzīgas iniciatīvas par oglekļa saistīgu lauksaimniecību, kuru pamatā ir stingra zinātniska metodoloģija, tostarp iespēja izmantot neiejaukšanās pieeju saskaņā ar Biodaudzveidības stratēģiju; uzsver – ņemot vērā šo iniciatīvu –, ka aktīva un ilgtspējīga mežu apsaimniekošana var veicināt gan oglekļa krājumu palielināšanos, gan mežu augšanu; uzsver, ka oglekļa piesaiste mežsaimniecībā vajadzētu būt vērstai uz stimuliem mežu īpašniekiem un apsaimniekotājiem, lai tie veiktu ieguldījumus aktīvā meža apsaimniekošanā un, ja nepieciešams, aizsardzībā, veicinot reģenerāciju un aktīvāku augšanu; atzinīgi vērtē Komisijas plānu līdz 2022. gada beigām ierosināt saistošu ES tiesisko regulējumu oglekļa piesaistes sertifikācijai, lai pareizi noteiktu oglekļa piesaistes centienu apjomu, ziņotu par tiem un sertificētu tos, kā arī izvairītos no sagrozīšanas un zaļmaldināšanas riska;

40. atzīst uz tirgu balstīto sertifikācijas shēmu būtisko nozīmi un to ieguldījumu ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas turpmākā ieviešanā; norāda, ka lielākā daļa šo shēmu ir izrādījušās uzticami un efektīvi instrumenti ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas prakses veicināšanai visā Eiropā; atzinīgi vērtē to, ka ES iestādes nepārtraukti veic pārbaudes, kas palīdz nodrošināt pastāvīgus uzlabojumus; atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par brīvprātīgas dabai tuvākas sertifikācijas sistēmas izstrādi; aicina Komisiju nodrošināt, ka šīs iniciatīvas uzlabo meža ekosistēmas, aizsargā bioloģisko daudzveidību un nodrošina pievienoto vērtību no dabai draudzīgas meža apsaimniekošanas prakses; mudina Komisiju sadarboties ar pārbaudītām sertifikācijas sistēmām un mācīties no tām, kā arī atbalstīt centienus uzlabot esošās sistēmas, lai tās būtu patērētājiem pārredzamākas un tiktu ņemts vērā patērētāju pieprasījums; uzskata, ka, lai radītu pievienoto vērtību, brīvprātīgajai "dabai tuvākai" sertifikācijai jābalstās uz skaidru obligātu satvaru un jāpiedāvā meža īpašniekiem pietiekama piemaksa par ekosistēmu pakalpojumu sniegšanu, piemēram, izveidojot ES kvalitātes marķējumu ar vietējā mērogā pielāgotām vadlīnijām par dabai tuvāku mežsaimniecību, lai veicinātu bioloģiskajai daudzveidībai visdraudzīgāko apsaimniekošanas praksi; aicina Komisiju pēc tam, kad tā būs pabeigusi darbu pie jēdziena "dabai tuvāks" definīcijas, novērtēt gan šādas sertifikācijas sistēmas pievienoto vērtību, gan izmaksas meža īpašniekiem; norāda, ka brīvprātīga sertifikācija ir tikai viens no pasākumiem, kas jāveic, lai ES attīstītu ilgtspējīgāku mežu apsaimniekošanu;

41. atzinīgi vērtē Komisijas 2021. gada 4. jūnija lēmumu par *Natura 2000* logotipa

³⁹ Komisijas 2021. gada 15. decembra paziņojums par ilgtspējīgiem oglekļa cikliem (COM(2021)0800).

licencēšanu⁴⁰; norāda, ka *Natura 2000* marķējuma sistēmai būtu jāveicina visstingrākie ES ekoloģiskie standarti visneaizsargātāko dzīvotņu veidu un sugu aizsardzībai uz sauszemes; atgādina, ka *Natura 2000* teritorijas aptver aptuveni 18 % no ES sauszemes teritorijas; uzsver, ka dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka netiek veiktas nekādas darbības, kas kaitē vai traucē sugu dzīvotnēm, kuras atzītas par *Natura 2000* teritorijām; prasa saskaņā ar ES Meža stratēģiju izvirzīt vērienīgus mērķus šo teritoriju ekoloģisko vērtību saglabāšanai un atjaunošanai, ņemot vērā attiecīgā apvidus sociālās un kultūras prasības, kā arī reģionālās un vietējās īpatnības; norāda, ka saglabāšanas centieniem *Natura 2000* teritorijās būtu pilnībā jāatbilst Dzīvotņu direktīvai un Putnu direktīvai un ES Biodaudzveidības stratēģijai 2030. gadam; norāda, ka *Natura 2000* teritorijas sabiedrībai sniedz vērtīgus ekosistēmu pakalpojumus; uzsver, ka *Natura 2000* logotipam, kas izvietots uz visām precēm vai pakalpojumiem, vajadzētu nozīmēt, ka šīs preces un pakalpojumi veicina tās *Natura 2000* teritorijas saglabāšanas mērķu sasniegšanu, no kuras tie iegūti;

42. atzinīgi vērtē ES Ekomarķējuma stratēģisko darba plānu 2020.–2024. gadam, ko publicējusi Komisija; atgādina, ka ES ekomarķējums ir brīvprātīgs vidiskās izcilības marķējums; norāda, ka ekomarķējuma sistēma veicina ES aprites ekonomiku un atbalsta ilgtspējīgu patēriņu un ražošanas praksi; prasa noteikt stingrus standartus un uzraudzību, kā arī veicināt ekomarķējuma plašāku izmantošanu ES meža nozarē; uzsver, ka ir svarīgi paplašināt koksnes produktu ekomarķējuma darbības jomu, iekļaujot arī šo produktu ilgtspējas līmeni; aicina dalībvalstis mudināt ražotājus vairāk izmantot *Natura 2000* marķējumu tādiem meža produktiem, kas nav koksnes produkti;
43. uzsver – lai sasniegtu bioloģiskās daudzveidības mērķus un pilnībā atraisītu mežu potenciālu ES klimata un aprites ekonomikas mērķu sasniegšanā, ir vajadzīga turpmāka pētniecība, inovācija un attīstība, un tā būtu jāstimulē ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas jomā, jo īpaši saistībā ar pielāgošanos klimata pārmaiņām, kā arī saistībā ar bioloģiskajos resursos balstītām alternatīvām fosilajiem produktiem un citiem produktiem ar lielu oglekļa pēdu; mudina turpināt atbalstīt ilgtspējīgas inovācijas saistībā ar koksni, piemēram, koksnes tekstilizstrādājumiem, kuriem ir liels potenciāls kā sintētisko tekstilšķiedru un kokvilnas aizstājējiem, un saistībā ar citiem koksnes materiāliem, kas saņēmuši pozitīvu vides un klimata aprites cikla novērtējumu; uzsver – lai šādas bioloģiskas alternatīvas būtu konkurētspējīgas, tām jāpiedāvā patērētājiem produkti par pieņemamām cenām; norāda, ka nozares attīstības cikli var ilgt 10 gadus vai ilgāk, un uzsver, ka paredzama un stabila regulatīvā vide ir priekšnoteikums ieguldījumu piesaistei; uzsver, ka daudzām inovācijām nozarē ir augsta pievienotā vērtība un tās nodrošina augstas kvalitātes nodarbinātību lauku apvidos, kā arī meža nozares vērtību ķēdē un ar to saistītajās bioloģiskajās nozarēs, un uzsver mazo un vidējo uzņēmumu nozīmi šajā kontekstā;
44. uzskata, ka, lai uzlabotu koordinētu vides, sociālo, sabiedrības un ekonomisko meža pakalpojumu sniegšanu, ir labāk jāsaņāgo attiecīgās ES pamatprogrammas, tostarp programma "Apvārsnis Eiropa", *LIFE* programma, Eiropas inovāciju partnerība lauksaimniecības ražīgumam un ilgtspējai (*EIP-AGRI*), *LEADER* programma un Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta darbība; atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu uzlabot ES sadarbību, ierosinot pētniecības un inovācijas partnerību

⁴⁰ OV C 229, 15.6.2021., 6. lpp.

mežsaimniecības jomā, un aicina Komisiju izstrādāt visaptverošas, uz mežu orientētas programmas, kas ietvertu dažādas meža nozares vērtību ķēdes funkcijas un elementus un "dzīvās laboratorijas", lai pārbaudītu un demonstrētu galveno problēmu risinājumus, pamatojoties uz pārbaudītām platformām, piemēram, Integrēto tīklu, Mežsaimniecības nozares tehnoloģiju platformu un Eiropas Meža institūtu, kā arī iesaistot Eiropas mēroga un starptautiskos partnerus;

45. atgādina, ka 60 % ES mežu pieder privātpersonām un ka ievērojama daļa mežu īpašnieku ir mazie īpašnieki; uzsver, ka, lai sasniegtu stratēģijas mērķus, tās īstenošanā galvenā uzmanība jāvelta tam, lai visu veidu mežu īpašnieki un apsaimniekotāji, jo īpaši mazie meža īpašnieki, varētu nodrošināt dažādas mežu funkcijas; atzīst, ka mežu īpašniekiem un apsaimniekotājiem ir vajadzīga liela elastība savā meža apsaimniekošanas praksē, balstoties uz stingru kopējo pamatu, lai tie varētu sniegt visus vajadzīgos ekosistēmu pakalpojumus, un aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka atbalsta programmas, brīvprātīgas maksājumu par ekosistēmu pakalpojumiem shēmas un pētniecības finansējums ir pievilcīgi, saprotami un viegli pieejami mazajiem īpašniekiem;
46. uzsver, ka konsultāciju pakalpojumu pieejamība ir svarīgs ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas prakses izplatīšanas virzītājspēks; mudina dalībvalstis nodrošināt konsultāciju pakalpojumu pieejamību, īpašu uzmanību pievēršot mazajiem īpašniekiem;
47. norāda, ka aptuveni 40 % ES mežu pieder pašvaldībām un reģionālajām vai valstu valdībām, savukārt dažās dalībvalstīs publiskā sektora īpašumā esošās mežu platības ir daudz lielākas, Dienvidaustrumeiropā sasniedzot vidēji 90 %; uzsver, ka publiskajiem mežiem var būt ļoti svarīga nozīme meža ekosistēmu saglabāšanā, bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā, klimata pārmaiņu mazināšanā, lauku attīstības veicināšanā un koksnes un ar koksnī nesaistītu preču un pakalpojumu piegādē un ka valsts mežsaimniecības aģentūrām var būt svarīga nozīme, nodrošinot privāto mežu īpašniekiem tik ļoti nepieciešamo pieredzi saistībā ar labai tuvu mežsaimniecību un pielāgošanos klimata pārmaiņu ietekmei; vajadzības gadījumā aicina palielināt valsts mežsaimniecības iestāžu cilvēkresursus un finanšu resursus; šajā sakarā aicina dalībvalstis rādīt piemēru ilgtspējīgai mežu apsaimniekošanai publiskā sektora īpašumā esošajos mežos sabiedrības interesēs, jo īpaši attiecībā uz vides, ekonomiskajiem un sociālajiem aspektiem;
48. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu "Ilgttermiņa redzējums par ES lauku apvidiem: kāds ceļš ejams, lai līdz 2040. gadam lauku apvidi kļūtu spēcīgāki, savienoti, izturētspējīgi un pārtikuši" un atzīst mežu un ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas nozīmi pienācīgas kvalitātes nodarbinātības un iztikas līdzekļu nodrošināšanā lauku apvidos; uzsver, ka mežsaimniecības nozarei un meža resursu nozarēm ir liela nozīme kā darbvietu radītājām lauku kopienās, kā arī pilsētu teritorijās, izmantojot lietojumus pakārtotā tirgū; norāda, ka ir svarīgi veicināt ar meža resursiem nesaistītas saimnieciskās darbības, lai dažādotu vietējo ekonomiku un darbvietas un mainītu depopulācijas tendences lauku un attālos apgabalos; ar lielām bažām atzīmē, ka nodarbinātība mežsaimniecības un mežizstrādes nozarē pastāvīgi samazinās – saskaņā ar *Eurostat* datiem laikposmā no 2000. līdz 2019. gadam par 7 %⁴¹ –, kā arī atzīmē lielo

⁴¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Forests,_forestry_and_logging#Employment_and_apparent_labour_productivity_in_f

nelaimes gadījumu skaitu šajā nozarē⁴²; aicina Komisiju un dalībvalstis uzraudzīt saskaņā ar stratēģiju veikto pasākumu ietekmi uz nodarbinātību un darba drošību, ņemot vērā apsaimniekošanas prakses izmaiņas, jo apsvērtie risinājumi bieži vien ir saistīti ar augstāku (fiziskā) darba intensitāti, kas rada arī dažādus riskus darba ņēmējiem un prasa augstas kvalitātes profesionālo apmācību, kā arī kvalifikācijas celšanas un pārkvalifikācijas iespējas; uzsver, ka ir svarīgi šāda veida nodarbinātību padarīt pievilcīgu, kā arī šajā nolūkā izmantot ilgtspējīgākas mežu apsaimniekošanas iespējas; šai sakarā uzsver, ka ir vajadzīgi pasākumi, lai uzlabotu darba drošību un pienācīgi apmācītu darbiniekus, un lai atbalstītu mežsaimniecības iekārtu un instrumentu modernizāciju; aicina dalībvalstis šajā kontekstā izvērtēt savus konsultāciju pakalpojumus un vajadzības gadījumā tos pastiprināt, kā arī piešķirt prioritāti kvalitatīvas profesionālās izglītības turpināšanai ekobūvniecības un ar kokmateriāliem saistītās nozarēs; atkārtoti aicina Komisiju sadarbībā ar mežsaimniecības tehnikas ražotājiem uzņemties iniciatīvu, lai uzlabotu mežsaimniecības tehnikas vides dizainu nolūkā apvienot darba ņēmēju augsta līmeņa aizsardzību un minimālu ietekmi uz augsni un ūdeni mežos;

49. uzsver, ka ir svarīgi nozarei piesaistīt jauniešus un sievietes uzņēmējas, jo īpaši saistībā ar mežsaimniecības nozares darbību digitālo un zaļo pārkārtošanos; tomēr norāda, ka sliktie darba apstākļi mežsaimniecības nozarē dažos Eiropas reģionos patlaban neveicina ar nozari saistītas pievilcīgas karjeras izvēli; uzsver, ka ir vajadzīgi ieguldījumi nozarē un visā vērtību ķēdē, kā arī labvēlīga vide lauku apvidos, tostarp digitālā, transporta un kopienas infrastruktūra; atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumus veicināt prasmju partnerības izveidi saskaņā ar Prasmju paktu un izmantot Eiropas Sociālo fondu Plus, lai sadarbotos nolūkā palielināt kvalifikācijas celšanas un pārkvalifikācijas iespējas mežsaimniecībā, radīt kvalitatīvas darbvietas un nodrošināt darba ņēmējiem iespējas un atbilstīgus darba apstākļus meža resursu bioekonomikā, tādējādi padarot to par pievilcīgāku karjeras izvēli;

Uzraudzība, ziņošana un datu vākšana

50. uzsver, cik svarīgi ir precīzi, integrēti, kvalitatīvi, savlaicīgi, salīdzināmi un aktualizēti dati par Eiropas mežiem, un pieņem zināšanai iniciatīvu tiesību akta priekšlikumam par meža novērošanas, ziņošanas un datu vākšanas satvaru, pilnībā ievērojot subsidiaritātes principu; atgādina pārbaudītu datu, jo īpaši vietējā līmenī savāktu datu, būtisko nozīmi, jo daudzas meža īpašības var pārbaudīt tikai uz vietas; uzsver, ka datu un ziņošanas plaša pieejamība, augsta kvalitāte, pārredzamība, pilnīgums un saskaņošana ir būtiski faktori stratēģijas mērķu sasniegšanai, un uzskata arī, ka, lai nodrošinātu reālu pievienoto vērtību, satvaram ir jābalstās uz pašreizējiem mehānismiem un procesiem, piemēram, valstu mežu inventarizācijām, Meža informācijas sistēmu Eiropai, *ENFIN* tīklu, *Forest Europe* un *FAO*, izmantojot augšupēju pieeju, lai gūtu vislielāko labumu no dalībvalstu zināšanām un pieredzes, un tā ir jāattīsta saskaņā ar starptautiski pieņemtām saistībām un attiecīgo dalībvalstu kompetenci, vienlaikus izvairoties no darba dublēšanās, pārmērīga administratīvā sloga un pārmērīgām izmaksām; uzsver, ka satvarā būtu jāiekļauj mehānismi, lai izvairītos no kļūdām, piemēram, divkāršas uzskaites; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt atbilstīgu finansējumu un

[orestry and logging](#)

⁴² *Forest Europe, "State of Europe's Forests 2020"* (Eiropas mežu stāvoklis 2020. gadā), 2020.

cilvēkresursus satvara darbības atbalstam;

51. uzskata – lai nodrošinātu uzticamu, pārredzamu un augstas kvalitātes datu pieejamību, jaunām inovatīvām pieejām, piemēram, tālizpētes tehnoloģijām, ir jābūt pārbaudītām un apvienotām ar datiem, kas iegūti, veicot monitoringu uz zemes, un tie ir jāinterpretē ciešā sadarbībā ar zinātniekiem, kā arī neatkarīgiem un vietējiem ekspertiem, tostarp kompetentajām iestādēm un mežu apsaimniekotājiem; uzskata, ka šīm pieejām var būt arī nozīme, palīdzot līdzsvarot mežu daudzfunkcionalitāti un izstrādāt un izplatīt jaunas pieejas un praksi, un tām būtu jāaptver finanšu līdzekļi, kas vajadzīgi, lai piekļūtu datiem un veicinātu to iegūšanu; uzskata, ka satelītattēlu un pozicionēšanas un atrašanās vietas datu sinerģija un papildināmība var kļūt par galvenajiem stimuliem mežu apsaimniekotājiem un valsts struktūrām; uzsver *Copernicus* nozīmi, nodrošinot mežu inventarizācijas attālinātu uzraudzību un veselības novērtējumu, kā arī tādu problēmu atklāšanu kā nelikumīga mežizstrāde un mežu izciršana; atzinīgi vērtē to, ka Meža informācijas sistēmas Eiropai ietvaros tiks pastiprināts pašreizējais klimata pārmaiņu un citu dabisku vai cilvēka izraisītu traucējumu mežos monitorings; uzsver, ka analīzes datiem ir izšķiroša nozīme, lai atbalstītu mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu un mežu aizsardzību, tostarp, lai novērstu nelikumīgu mežizstrādi un prognozētu un mazinātu tādu dabisku traucējumu ietekmi kā vētras, meža ugunsgrēki un kaitēkļi;
52. uzskata, ka *Copernicus* dati būtu jāizmanto kā pierādījums tiesībaizsardzībā un politikas veidošanā, sertificējot datus un atvasinātos informācijas produktus, un aicina panākt *Copernicus* datu sertificēšanu saistībā ar gaidāmo tiesību akta priekšlikumu par meža novērošanas, ziņošanas un datu vākšanas sistēmu; uzsver, ka šādiem sertificētiem datiem varētu būt svarīga nozīme dažādu parādību uzraudzībā (piemēram, meža zemes pārklājums, nelikumīga mežizstrāde, meža veselība, koku raksturojums, augšanas tendences un meža ugunsgrēku ietekme), kā arī atbilstības uzraudzībā;
53. pieņem zināšanai ideju par mežu stratēģisko plānu ieviešanu meža novērošanas, ziņošanas un datu vākšanas sistēmā; pieņem zināšanai arī to, ka vairākās dalībvalstīs jau ir ieviestas valsts stratēģijas mežu jomā, kuras Komisija nevar vienādi novērtēt, un ka tās būtu jāizstrādā vai turpmāk jāattīsta tā, lai atbalstītu ES Meža stratēģijas mērķus; uzsver, ka būtu jāizvairās no tā, ka šis priekšlikums rada pārmērīgu administratīvo slogu un izmaksu pieaugumu. uzsver, ka būtu jāprecizē šādu plānu konkrētais mērķis un vajadzība, un uzsver pienākumu ievērot dalībvalstu kompetenci meža jautājumos; aicina Komisiju nodrošināt, ka tiesību akta priekšlikumā ir pilnībā ievērotas spēkā esošās valstu stratēģijas dalībvalstu un, attiecīgā gadījumā, vietējā līmenī, uzsverot, ka stratēģiskajai plānošanai ES līmenī būtu jāskatās ar valstu stratēģijām un jāizvairās no pretrunīguma vai dublēšanās; aicina Komisiju izvērtēt, kā šo instrumentu varētu izmantot, lai jo īpaši atbalstītu tās dalībvalstis, kurās vēl nav izstrādātas valstu stratēģijas;

Pārvaldība un īstenošana

54. uzskata, ka, ņemot vērā mežu daudzfunkcionālo ieguldījumu dažādu ES mērķu sasniegšanā un dažādos administratīvos līmeņus un iesaistītās ieinteresēto personu grupas, stratēģijas īstenošanas stūrakmeņiem jābūt ciešai sadarbībai un paraugprakses apmaiņai ar valstu un reģionālajiem ekspertiem, ieinteresētajām personām, jo īpaši privāto un publisko mežu īpašniekiem un apsaimniekotājiem, zinātniekiem,

sertifikācijas sistēmām un pilsonisko sabiedrību, tostarp Eiropas pirmiedzīvotāju pienācīgai pārstāvībai un subsidiaritātes principa ievērošanai; uzsver, ka pārvaldībā jāņem vērā ES un dalībvalstu sadarbība ar *Forest Europe* un sadarbība starptautiskā līmenī, tostarp ar *FAO*, un ka stratēģijas īstenošanā būtu jācenšas radīt sinerģiju ar devumu starptautisko saistību izpildē un sadarbībā, tostarp attiecībā uz terminoloģijas un definīciju nepārtrauktu izstrādi; atgādina, cik svarīga ir pārrobežu sadarbība, lai nodrošinātu Eiropas visvērtīgāko un apdraudētāko sugu un dzīvotņu ilgtermiņa izdzīvošanu; mudina vides un mežsaimniecības jomas ieinteresētās personas uzrunāt plašāku sabiedrības daļu, izmantojot dažādus izglītības instrumentus un programmas;

55. uzsver, ka Mežsaimniecības pastāvīgajai komitejai ir liela nozīme kā forumam, kurš nodrošina vispusīgas zināšanas par mežsaimniecību un kurā apspriež pasākumus stratēģijas ietvaros un citas ES politikas jomas, kas ietekmē mežsaimniecības nozari; uzskata – lai panāktu politikas saskaņotību, Komisijai būtu jāuzlabo dialogs starp Mežsaimniecības pastāvīgo komiteju un citām ekspertu grupām, piemēram, Mežu un dabas jautājumu darba grupu un Pilsoniskā dialoga grupu mežsaimniecības un korķa jautājumos, jo tai ir svarīga nozīme ieinteresēto personu pienācīgā iesaistīšanā ES meža politikas izstrādē un īstenošanā, kā arī Biodaudzveidības un dabas koordinācijas grupas Mežu un dabas jautājumu apakšgrupu un Meža resursu nozaru ekspertu grupu;
56. atzīst, ka stratēģijas īstenošana var radīt būtiskas sistēmiskas pārmaiņas mežsaimniecības nozarē, veicinot pāreju no galvenokārt uz kokmateriāliem balstītām ieņēmumu plūsmām uz sarežģītākām ieņēmumu plūsmām, arvien vairāk balstoties uz citu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanu, un uzsver nepieciešamību uzraudzīt un izprast tās sekas; norāda, ka plašā un dažkārt pretrunīgā rīcībpolitiku un tiesību aktu pārklāšanās un dažos gadījumos pretrunīgie mērķi ietekmē mežus un mežsaimniecības nozari un var izraisīt tiesību aktu sadrumstalotību; uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt to saskaņotību; aicina Komisiju un dalībvalstis pastāvīgi izvērtēt dažādo stratēģijas iniciatīvu kumulatīvo ietekmi apvienojumā ar citiem attiecīgiem ES tiesību aktiem un rīcībpolitikām, lai nodrošinātu visu ar mežsaimniecību saistīto darbību saskaņotību un veicinātu mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, pilnībā ievērojot subsidiaritātes principu; uzsver, ka minēto novērtējumu ietvaros ir rūpīgi jāizvērtē pirmatnējo un seno mežu, no kuriem 90 % atrodas tikai četrās dalībvalstīs⁴³, aizsardzības režīma ietekme uz vietējām kopienām, sadarbojoties ar vietējiem dalībniekiem; aicina Komisiju ziņot par to savā īstenošanas ziņojumā;
57. pauž nopietnas bažas par ziņojumiem par nelikumīgu mežizstrādi un zemes izmantošanas maiņu dažās dalībvalstīs, tostarp valsts mežos un aizsargājamās teritorijās, un par attiecīgajām notiekošajām pienākumu neizpildes procedūrām⁴⁴; uzsver, ka nelikumīgas mežizstrādes sekas var būt grūti vai neiespējami novērst, tā var veicināt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, klimata pārmaiņu paātrināšanos un mežu dabas resursu, no kuriem ir atkarīgas vietējās kopienas, zudumu, un var novest pie cilvēktiesību pārkāpumiem; pauž dziļas skumjas par nelikumīgas mežizstrādes rezultātā notikušajām mežsaimniecības darbinieku, žurnālistu un aktīvistu slepkavībām un

⁴³ Kopīgais pētniecības centrs, "*Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe*" (Pirmatnējo un seno mežu Eiropā kartēšana un novērtējums), 2021.

⁴⁴ Pret četrām dalībvalstīm uzsāktas piecas pienākumu neizpildes procedūras (lietas 2016/2072, 2018/2208, 2018/4076, 2020/2033 un 2021/4029).

vardarbību pret viņiem, kā arī stingri nosoda šādas slepkavības un vardarbību un sagaida, ka dalībvalstis sauks vainīgos pie atbildības un izbeigs mežziņu apspiešanu; aicina Komisiju un dalībvalstis pilnībā un efektīvi īstenot attiecīgos valstu un ES tiesību aktus, jo īpaši definējot nelikumīgu mežizstrādi, palielinot stingru uzraudzību, vajadzības gadījumā paredzot līdzekļus noteikumu izpildes panākšanai, apkarojot korupciju un uzlabojot mežu un zemes pārvaldību; uzsver, ka ir svarīgi stiprināt dalībvalstu kompetento iestāžu lomu nelikumīgas mežizstrādes apkarošanā, pamatojoties uz pieredzi, kas gūta, īstenojot un īstenojot ES Kokmateriālu regulu; norāda, ka mežizstrāde, pārkāpjot dabas aizsardzības pasākumus, tostarp *Natura 2000* teritoriju apsaimniekošanas plānus un Putnu direktīvu un Dzīvotņu direktīvu, var būt arī nelikumīga mežizstrāde; uzsver, ka nelikumīgai mežizstrādei ir ļoti negatīva ekonomiskā, sociālā un vidiskā ietekme, un tā rada ieņēmumu zaudējumus vietējām kopienām; norāda uz saistību starp nelikumīgu mežizstrādi un sliktiem dzīves apstākļiem; pauž nožēlu par to, ka Komisijai nepieciešams ilgs laiks pārkāpumu lietu izskatīšanai, jo tas rada lielu risku, ka turpinās nelikumīga mežizstrāde un ka būs par vēlu novērst milzīgo mežizstrādes radīto kaitējumu un labot to; aicina Komisiju un dalībvalstis steidzami rīkoties, lai apturētu nelikumīgu mežizstrādi un pastiprinātu nelikumīgas kokmateriālu tirdzniecības kontroli, cieši uzraugot un īstenojot spēkā esošos noteikumus un izmantojot ģeotelpiskās un tālizpētes tehnoloģijas;

58. aicina Komisiju starptautiskā līmenī veicināt ES standartus un mērķus mežu aizsardzības jomā;
59. aicina Komisiju atsākt sarunas par starptautisku juridiski saistošu mežu konvenciju, kas veicinātu meža apsaimniekošanu, saglabāšanu un ilgtspējīgu attīstību un nodrošinātu to daudzveidīgās un papildinošās funkcijas un izmantošanu, tostarp pasākumus mežu atjaunošanai, apmežošanai un mežu saglabāšanai, vienlaikus ņemot vērā pašreizējo un nākamo paaudžu sociālās, ekonomiskās, ekoloģiskās, kultūras un garīgās vajadzības un atzīstot visu veidu mežu būtisko nozīmi ekoloģisko procesu un līdzsvara uzturēšanā, kā arī atbalstot pirmiedzīvotāju, to kopienu un citu kopienu, un mežu iedzīvotāju identitāti, kultūru un tiesības;
60. aicina Savienību ievērot politikas saskaņotības attīstībai principu un nodrošināt konsekveni starp attīstības, tirdzniecības, lauksaimniecības, enerģētikas un klimata rīcībpolitikām; atzinīgi vērtē mežrūpniecības pozitīvo devumu ekonomikas, sociālajā un vides jomā un prasa veikt papildu ieguldījumus pētniecībā, inovācijā un tehnoloģiskajā attīstībā;
61. aicina Komisiju veicināt vienādus noteikumus starptautiskajos bioekonomikas tirgos un izmantot Eiropas mēroga un starptautiskās partnerības un ārējās tirdzniecības nolīgumus, lai sekmētu Eiropas Savienības klimata mērķu sasniegšanu un meža izmantošanas ilgtspēju ārpus Eiropas Savienības;

o

o o

62. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

PASKAIDROJUMS

Sniedzot sabiedrībai visdažādākos vides, ekonomiskos un sociālos ieguvumus, ES ļoti daudzveidīgie meži vienmēr ir bijuši pakļauti sarežģītām cerībām, politikai un tiesību aktiem. Pēdējos gados klimata pārmaiņu radītais milzīgais un tiešais spiediens uz Eiropas mežiem ir kļuvis arvien redzamāks. Turklāt arvien lielāka pakāpeniski kļūst bioloģiskās daudzveidības aizsardzības nozīme, kā arī meža ekosistēmu centrālā loma šajā ziņā. Jo īpaši lauku apvidos mežsaimniecības nozare un meža resursu nozares joprojām ir nodarbinātības un labklājības pīlārs. Komisija 2019. gadā nāca klajā ar Eiropas zaļo kursu, kas uzsāk paradigmas maiņu ES ekonomikas politikā un turpmāko lēmumu pieņemšanas centrā izvirza zaļo izaugsmi un zaļās darbvieta. ES starptautiskās saistības, jo īpaši ANO ilgtspējīgas attīstības mērķi un Parīzes nolīgums, ir vēl vairāk saistītas ar mainīgo ES mežu politikas vidi.

Šī arvien sarežģītākā politiskā vide rada ne tikai jaunas problēmas, bet arī jaunas iespējas. Lai sasniegtu mērķus līdz 2050. gadam izveidot aprites ekonomiku un klimatneitrālu sabiedrību, ir vajadzīga uzticama oglekļneitrālu un atjaunīgu resursu piegāde. Mežsaimniecības nozarei ir būtiska nozīme šo augsta līmeņa ES un starptautisko mērķu sasniegšanā. Šajā sakarā visi dalībnieki ar nepacietību gaida jauno ES Meža stratēģiju.

Ar šo stratēģiju Komisija cenšas stiprināt saikni ar zaļo kursu un Biodaudzveidības stratēģiju un risināt pašreizējās un turpmākās problēmas, ar kurām šī nozare saskaras. Tam jo īpaši nepieciešama cieša un uzticama sadarbība un dialogs starp Komisiju, dalībvalstīm un reģionālajām iestādēm, mežu īpašniekiem un apsaimniekotājiem, zinātniekiem un pilsonisko sabiedrību.

Daudzfunkcionālu mežu koncepcija ir Eiropas mežu apsaimniekošanas pamatā. Tajā aprakstīta mežu spēja vienlaicīgi piegādāt dažādas preces un pakalpojumus sabiedrības un privātām interesēm. To vidū ir bioloģiskās daudzveidības nodrošināšana, tīrs gaiss un ūdens, klimata pakalpojumi, ko sniedz oglekļa sekvestrēšana un uzglabāšana, aizsardzība pret plūdiem, augsnes eroziju, iežu nogrūvumiem un lavīnām, kā arī kokmateriāli un citi produkti un atpūtas un kultūras funkcijas.

Šai pieejai ir vajadzīgi veselīgi un noturīgi meži un aktīva ilgtspējīga mežu apsaimniekošana, kas nodrošina uzticamu, līdzsvarotu un ilgtermiņa visu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanu, tostarp bioloģisko daudzveidību un klimata aizsardzību. Ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas mērķis ir maksimāli palielināt sinerģiju un līdz minimumam samazināt kompromisus, kuru pamatā ir uz pierādījumiem balstīta informācija. Lai saglabātu un uzlabotu mežu veselību un noturību, tostarp ar atkārtotu apmežošanu un atjaunošanu, ir vajadzīga pārvaldība. Saistībā ar bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un cīņu pret klimata pārmaiņām ir jāatzīmē, ka tas vajadzības gadījumā nozīmē arī aizsardzību un stingru aizsardzību, jo īpaši senajos un pirmatnējos mežos.

Atjaunošanas un aizsardzības centienos ir jārisina dažādie svarīgie faktori, kas ietekmē ekosistēmu veselību. Rādītāji skaidri liecina, cik liela nozīme ir spiedienam, kas saistīts ar klimata pārmaiņām mežos. Jāņem vērā cilvēku darbības radītais spiediens mežos un ārpus tiem. Visi šie spiedieni var palielināt mežu neaizsargātību pret kaitēkļiem un slimībām, kas prasa efektīvus pasākumus, lai mazinātu apdraudējumus ekosistēmu pakalpojumu sniegšanai, piemēram, oglekļa sekvestrēšanu.

Ņemot vērā mežu lielo daudzveidību no Arktikas ziemeļos līdz Vidusjūrai dienvidos un klimata zonu maiņu, universāls apsaimniekošanas, aizsardzības un atjaunošanas risinājums nav iespējams. Dažos gadījumos dabiska reģenerācija var būt piemērota pārvaldības pieeja. Citos gadījumos koku stādīšana un aktīvāka apsaimniekošana var sasniegt labvēlīgākus rezultātus attiecībā uz ekosistēmu veselību un noturību, tostarp bioloģisko daudzveidību un klimata pārmaiņu mazināšanas potenciālu. Tas var ietvert tādas prakses kā labāk pielāgotu sugu ieviešana, mežu ieguldījuma ūdens aprites ciklā stiprināšana, sanitārā ciršana kaitēkļu izplatības ierobežošanai, meža ugunsgrēku novēršana un aizsargfunkciju uzturēšana. Šī pieeja atspoguļo pētniecības attīstību un mūsu izpratni par vietējo paraugpraksi, kā arī dinamisku izpratni par ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu, kas jāpielāgo mainīgajām problēmām. Radot sinerģiju starp daudzpusīgām meža funkcijām, šī pieeja ilgtspējīgai mežu apsaimniekošanai tiecas uz vairākiem mērķiem.

Kopumā šī Eiropas pieeja nodrošina vienu no ilgtspējīgākajām mežsaimniecības nozarēm pasaulē un uzticamu resursu piegādi, kam ir izšķiroša nozīme ES galveno mērķu sasniegšanā. Jāatzīst, ka šis sasniegums lielā mērā ir atkarīgs no meža īpašnieku un uz meža resursiem balstītas vērtības ķēdes dalībnieku līdzšinējā ieguldījuma un no paaudzes paaudzē nodotajām zināšanām un zināšanām ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas jomā.

Lai panāktu optimālu ieguldījumu aprites ekonomikā un klimatneitralitātē, ir vajadzīga cieša saikne starp stratēģiju un Bioekonomikas rīcības plānu. Jo īpaši attiecībā uz klimatneitralitāti stratēģija nevar balstīties tikai uz mežu oglekļa sekvestrēšanas un uzglabāšanas funkciju. Nozarei ir vajadzīga konkurētspējīga vide un spēcīgi stimuli, lai ieviestu jauninājumus biomateriālu un kurināmā, kas aizstāj fosilos materiālus, jomā. Jāņem vērā arī lielie ieguldījumu apjomi un ilgie attīstības cikli, kas dažkārt pārsniedz 10 gadus. Prognozējama normatīvā vide, kas veicina uzņēmējdarbību, ir būtiska vērtība.

Lai panāktu visu vides, ekonomisko un sociālo meža funkciju sinerģisku nodrošinājumu, ir vajadzīgi turpmāki pētījumi un labāk jākoordinē attiecīgās ES programmas.

Meža īpašnieki un apsaimniekotāji ir pīlāri gan produktīvu, gan aizsardzības mērķu sasniegšanā, tostarp atjaunošanā un pirmreizējā un atkārtotā apmežošanā. Tā kā mežu apsaimniekošana tiek plānota gadu desmitu ciklā, tiem ir patiesa savtīga interese saglabāt meža resursus. Tomēr viņu darbs ir atkarīgs no pienācīgiem ienākumiem, kas līdz šim gandrīz pilnībā ir atkarīgi no koksnes ražošanas. Lai mežu īpašnieki un apsaimniekotāji varētu izpildīt dažādās vēlmes, būs vajadzīga plašāka pieeja. Lai to panāktu, ir jānodrošina pieejamas taisnīgas ieņēmumu plūsmas citu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanai. Lai gan publiskie līdzekļi ir pieejami, tostarp Eiropas līmenī, izmantojot ELFLA, nozare ir darbojusies galvenokārt saskaņā ar tirgus principiem un tajā ir dziļi iesakņojusies individuālas atbildības un uzņēmējdarbības domāšana. Tādēļ ir jāizvairās no tā, ka palielinās atkarība no subsīdijām. Uz tirgu balstītas shēmas maksājumiem par ekosistēmu pakalpojumiem (*PES*) ir daudzsološa pieeja, kas būtu jānosaka par prioritāti.

Turklāt nodarbinātībai mežsaimniecībā jābūt pievilcīgai. Šajā ziņā būtiska nozīme ir nepārtrauktai kvalitatīvai (profesionālai) apmācībai. Uzmanība jāpievērš tam, kā mainīgās prasības apsaimniekošanai ietekmē darba vides pievilcību, prasības un drošību. Līdz šim nav pietiekami novērtēta arī iespējamā ietekme, ko uz nodarbinātību varētu atstāt dažādu ekosistēmu pakalpojumu līdzsvara nobīde virzienā uz vidiskiem mērķiem.

Mežu īpašumtiesību struktūra Eiropas Savienībā ir daudzveidīga. Lai gan meži ir gan valsts, gan privātā īpašumā, 60 % meža platību pieder aptuveni 16 miljoniem privātīpašnieku. Eiropā lielākajai daļai īpašnieku pieder mazāk nekā 10 ha¹. Attiecībā uz ES vairāku dalībvalstu dati apstiprina, ka būtiski lielu daļu veido mazie īpašnieki². Tādēļ ir obligāti jānodrošina, ka prasības ir izpildāmas un nav nesamērīgi apgrūtināšas un ka mazajiem īpašniekiem ir pieejami piemērojami un vietēji pielāgoti apsaimniekošanas rīki un konsultāciju pakalpojumi. Turklāt PES un citām programmām jābūt viņiem pieejamām un lietderīgām.

Ilgspējīgai mežu apsaimniekošanai Eiropā ir sena vēsture, un tās pamatā ir plaša pieredze un zināšanas. Ņemot vērā mežu daudzveidību, kopīgai ES meža stratēģijai ir jābalstās uz šo vēsturi, lai atraisītu potenciālu mūsu nākotnes vajadzībām. Lai to panāktu, ir vajadzīga augšupēja pieeja, kas ietver visus attiecīgos administratīvos līmeņus un ieinteresētās personas un pilnībā izmanto meža apsaimniekotāju no paaudzes paaudzē nodotās zināšanas visā ES, lai nodrošinātu, ka kopīgos principus piemēro konkrētos vietējos apstākļos.

Jaunās stratēģijas pamatā ir arī starptautiskā sadarbība ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas jomā. Eiropā 46 valstis, tostarp visas dalībvalstis un Komisija, ir parakstījušas *Forest Europe* procesu, kas pastāvīgi attīsta kopīgo ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas koncepciju un ir arī galvenais instruments ar mežiem saistītu datu vākšanai. Plašākā starptautiskā līmenī ES un dalībvalstis palīdz ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijai (*FAO*) izstrādāt definīcijas un vākt datus.

Lai sekmīgi sasniegtu vairākus stratēģijas mērķrādītājus, ir jāņem vērā un jāizmanto augšupēja pieeja kā galvenais princips, kā arī esošie sadarbības kanāli. Tas ir īpaši svarīgi attiecībā uz trim mērķiem.

- Turpmāk izstrādājot ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas definīcijas un jēdzienus, rādītājus, robežvērtības un diapazonus, jābalstās uz *Forest Europe* procesu, un šādai izstrādei jābūt saskaņotai ar darbu, kas veikts *FAO*.
- Kopīgai Eiropas uzraudzības, ziņošanas un datu vākšanas sistēmai jābūt saderīgai un jācenšas radīt sinerģiju ar pieņemtajām ziņošanas saistībām, jāizvairās no darba dublēšanās un papildu administratīvā sloga un izmaksu radīšanas. Šajā nolūkā tai būtu jābalstās arī uz spēkā esošajiem instrumentiem, piemēram, valsts meža inventarizāciju, Mežu informācijas sistēmu Eiropai (*FISE*) un Eiropas valstu meža inventarizācijas tīklu (*ENFIN*).
- Lai atspoguļotu konkrētos reģionālos un vietējos apstākļus, problēmas un iespējas, pārvaldības satvaram ir jānodrošina visu attiecīgo administratīvo līmeņu un ieinteresēto personu, tostarp mežu īpašnieku un apsaimniekotāju, zinātnieku un pilsoniskās sabiedrības, plaša iekļaušana. Tajā galvenā uzmanība būtu jāpievērš dialoga un

¹ *Forest Europe* ziņojums "*State of Europe's Forests 2020*" (Eiropas mežu stāvoklis 2020. gadā), 2020.

² DE: 50 % pieder < 20 ha,

https://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/bundeswaldinventur3.pdf;jsessionid=972A5297B9463D98948E787D1AA78F19.live921?__blob=publicationFile&v=3; FR: aptuveni 2/3 pieder < 1 ha,

https://franceboisforet.fr/wp-content/uploads/2021/04/Brochure_chiffresClesForetPrivee_2021_PageApage_BD.pdf; FI: aptuveni 45 % pieder < 10 ha, <https://www.luke.fi/en/natural-resources/forest/forest-resources-and-forest-planning/forest-ownership/>; LV: 50 % pieder < 5 ha,

https://www.zm.gov.lv/public/ck/files/MAF_parskats_Silava_privat_meza_apsaimn_monitorings.pdf.

paraugprakses apmaiņas veicināšanai, balstoties uz dalībvalstu speciālajām zināšanām par mežiem.

Visbeidzot jāatzīmē, ka stratēģijas mērķis ir novirzīt līdzsvaru starp ekosistēmu pakalpojumiem no koksnes ražošanas vairāk uz citiem pakalpojumiem, piemēram, bioloģisko daudzveidību un ar klimatu saistītām funkcijām. Tās ir sistēmiskas izmaiņas. Tajā pašā laikā uz mežiem attiecas daudzi ES tiesību akti un politikas jomas, kas pārklājas ar dažkārt pretrunīgiem mērķiem un prasībām. Tie jo īpaši ietver Bioekonomikas rīcības plānu un zaļā kursa zaļās izaugsmes un nodarbinātības mērķus, Biodaudzveidības stratēģiju un tiesību aktus dabas aizsardzības jomā, piemēram, Dzīvotņu direktīvu, klimata politiku, tostarp tādus tiesību aktus kā Regulu par zemes izmantošanu, zemes izmantošanas maiņu un mežsaimniecību (ZIZIMM) un Direktīvu par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu (*RED*), kā arī lauksaimniecības politiku un tās redzējumu par lauku apvidiem.

Gan sistēmiskās pārmaiņas, gan sarežģītā politiskā un normatīvā vide liek cieši uzraudzīt un novērtēt visu stratēģijas iniciatīvu kumulatīvo ietekmi apvienojumā ar citām attiecīgām ES politikas jomām attiecībā uz visu meža pakalpojumu sniegšanu, kā arī uz mežsaimniecības nozares un uz meža resursiem balstītas rūpniecības konkurētspēju, lauku attīstību un nodarbinātību.

Nobeidzot ir jāsecina, ka Eiropas mežiem ir būtiska nozīme vides veselības veicināšanā, vienlaikus piedāvājot dzīvotnes daudzām sugām, atbalstot bioloģisko daudzveidību, kā arī cilvēku vajadzības ekonomikas, atpūtas un kultūras jomā. To nozīmi nevar pārspīlēt, un šī jaunā stratēģija visiem nozares dalībniekiem visos līmeņos ir spēcīgs sākums un pamats, uz kura balstīt turpmākās darbības un sadarboties, lai nodrošinātu noturīgu Eiropas mežu, kas pilda to daudzās funkcijas, nākotni un atrisinātu gaidāmās problēmas.

3.6.2022

VIDES, SABIEDRĪBAS VESELĪBAS UN PĀRTIKAS NEKAITĪGUMA KOMITEJAS ATZINUMS

Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejai

par jauno ES Meža stratēģiju 2030. gadam – meža ilgtspējīga apsaimniekošana Eiropā
(2022/0000(INI))

Atzinuma sagatavotāja: *Luisa Regimenti*

IEROSINĀJUMI

Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

- A. tā kā ES ir aptuveni 5 % no pasaules kopējās mežu platības, un meži veido 43 % no ES sauszemes platības un tajos atrodas 80 % no tās sauszemes bioloģiskās daudzveidības¹;
- B. tā kā meži ir būtiski cilvēku fiziskajai un garīgajai veselībai un labjutībai un virza pāreju uz ekonomiku bez fosilā kurināmā, un tiem ir svarīga loma vietējo kopienu dzīvē, jo īpaši lauku apvidos, kur tie sniedz būtisku devumu vietējo iedzīvotāju iztikas līdzekļu nodrošināšanā,
- C. tā kā meži ES sniedz daudzus ieguvumus sabiedrībai, tostarp nodrošina būtiskas funkcijas, piemēram, klimata regulēšanu, ūdensapgādi, ūdens regulēšanu, tīru gaisu un erozijas kontroli; tā kā meži bieži tiek izmantoti kā atpūtas teritorijas, kas sniedz daudzus ieguvumus ekotūrisma, meža skolu un kultūras jomā, kā arī tie ir vietējā līmenī nozīmīgs darbvieta un ekonomiskās izaugsmes avots, vienlaikus palīdzot uzturēt dzīvotspējīgus lauku apvidus visā ES;
- D. tā kā meža ekosistēmām un to attiecīgajām oglekļa krātuvēm ir būtiska nozīme, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām, un tā kā to aizsardzība un atjaunošana ir vajadzīga, lai ierobežotu globālo sasilšanu, līdz 2050. gadam panāktu klimatneitralitāti un sasniegtu ES mērķi līdz 2030. gadam samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas vismaz par 55 %; tā kā meži nodrošina arī lielu bioloģisko daudzveidību;
- E. tā kā ES ir apņēmusies sasniegt ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus, tostarp 15. mērķi, proti, aizsargāt, atjaunot un veicināt sauszemes ekosistēmu ilgtspējīgu izmantošanu, ilgtspējīgi apsaimniekot mežus, apkarot pārtuksnešošanas un novērst augsnes

¹ *Science for Environment Policy* (2021), "European Forests for biodiversity, climate change reduction and adaptation" (Eiropas meži biodaudzveidības, klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās vajadzībām), *Future Brief 25*. Informatīvs ziņojums Eiropas Komisijas Vides ĢD, ko sagatavojusi *UWE Bristol* Zinātnes komunikācijas nodaļa. Pieejams vietnē <https://ec.europa.eu/science-environment-policy>.

degradāciju, veicināt tās atjaunošanu un apstādināt bioloģiskās daudzveidības zudumu;

- F. tā kā, lai saglabātu un saskaņotu ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās vērtības, ir vajadzīgs dabai tuvs un uz meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu balstīts ilgtermiņa redzējums,
- G. tā kā būs skaidri jādefinē meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas sistēma, jo īpaši attiecībā uz kritērijiem, rādītājiem un robežvērtībām, kas saistītas ar ekosistēmu veselību, bioloģisko daudzveidību un klimata pārmaiņām, lai tā kļūtu par detalizētāku un noderīgāku pārbaudes instrumentu, ar ko nosaka un salīdzina dažādas apsaimniekošanas pieejas, to ietekmi un Eiropas mežu vispārējo stāvokli un saglabāšanu;
- H. tā kā "ekosistēma" ir fiziska vide, ko veido dzīvas un nedzīvas sastāvdaļas, kas savstarpēji mijiedarbojas, un no šīs mijiedarbības ekosistēmas rada ieguvumu plūsmu cilvēkiem un ekonomikai, ko dēvē par "ekosistēmu pakalpojumiem"; tā kā klimata pārmaiņas un bioloģiskās daudzveidības un ar to saistīto ekosistēmu pakalpojumu zudums rada sistēmiskus draudus sabiedrībai;
- I. tā kā lielāka izpratne par iespējamiem klimata izraisītiem dabiskiem traucējumiem Eiropas mežos būtu jāizmanto kā pamats norādījumiem par meža apsaimniekošanu un pielāgošanās politikai, kuras mērķis ir mazināt šo neaizsargātību;
- J. tā kā meži kļūst arvien neaizsargātāki pret klimata pārmaiņu ietekmi, jo īpaši mežu ugunsgrēku skaita palielināšanās dēļ; tā kā joprojām liela problēma ir skaitliski noteikt šādu traucējumu ietekmi uz mežu noturību un produktivitāti plašā mērogā;
- K. tā kā ES līmenī pieejamie dati par mežiem ir nepilnīgi un atšķirīgas kvalitātes, tāpēc ES un dalībvalstīm ir grūti koordinēt meža apsaimniekošanu un saglabāšanu;
- L. tā kā saskaņā ar Eiropas Vides aģentūras ziņojumu "Vide Eiropā – stāvoklis un perspektīvas 2020. gadā: zināšanas pārejai uz ilgtspējīgu Eiropu"² Eiropā būtiski samazinājusies bioloģiskā daudzveidība, ko lielā mērā izraisījusi intensīva mežsaimniecība, un Eiropai vistuvākajā laikā nāksies saskarties ar bezprecedenta apmēra vides problēmām;
- M. tā kā ES Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam ir ierosināts vispārējs mērķis ar efektīvu pārvaldības režīmu aizsargāt vismaz 30 % ES sauszemes platības;
- N. tā kā, lai palīdzētu risināt bioloģiskās daudzveidības izzušanas un klimata krīzes problēmu, ir svarīgi, ka mežus aizsargā, atjauno un apsaimnieko tā, lai maksimāli palielinātu to spēju uzglabāt oglekļa dioksīdu un aizsargāt bioloģisko daudzveidību;
- O. tā kā mežu, tostarp visu atlikušo ES pirmatnējo un seno mežu, aizsardzība ir izšķiroša bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un klimata pārmaiņu mazināšanai;
- P. tā kā saskaņā ar Kopīgā pētniecības centra 2021. gada ziņojumu³ ir atlikuši tikai

² Eiropas Vides aģentūra, "The European Environment – State And Outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe" (Vide Eiropā – stāvoklis un perspektīvas 2020. gadā: zināšanas pārejai uz ilgtspējīgu Eiropu), 2020. gada 11. maijs, 83. lpp., <https://www.eea.europa.eu/soer-2020/>.

³ Barredo, J., Brailescu, C., Teller, A., Sabatini, F. M., Mauri, A. un Janouskova, K., "Mapping and assessment

4,9 miljoni hektāru Eiropas pirmatnējo un seno mežu, kas veido tikai 3 % no ES kopējās meža platības un 1,2 % no ES sauszemes teritorijas;

- Q. tā kā pirmatnējiem un seniem mežiem ir būtiska nozīme bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā; tā kā tie bieži vien ir bioloģiski ļoti daudzveidīgi salīdzinājumā ar citiem mežiem tajā pašā ekoloģiskajā reģionā, tajos ir daudz sugu un specializēta flora un fauna; tā kā pirmatnējie un senie meži nodrošina arī plašu citu būtisku ekosistēmu pakalpojumu klāstu;
- R. tā kā nelikumīga mežizstrāde, tostarp mežizstrāde aizsargājamās teritorijās, piemēram, *Natura 2000* teritorijās, vairākās dalībvalstīs ir joprojām pastāvoša un neatrisināta problēma;
- S. tā kā dalībvalstīm būtu jāizstrādā stratēģiski meža plāni ar starpposma mērķiem, lai nodrošinātu ES Meža stratēģijas principu ilgtermiņa plānošanu un nepārtrauktību vidējā termiņā un ilgtermiņā; tā kā Komisijai būtu jāsniedz konstruktīva atgriezeniskā saite par šiem plāniem un jānovērtē, cik lielā mērā tie atbilst ES klimata un biodaudzveidības mērķu prasībām;
- T. tā kā, pildot Meža stratēģijas mērķus, ir jāievēro subsidiaritātes princips; tā kā ES ir vienlīdz svarīga dalīta kompetence un atbildība par mežiem,
1. atzinīgi vērtē ES Meža stratēģiju, kuras pamatā ir Eiropas zaļais kurss; uzsver, cik būtiskas ir trīs ilgtspējīgas attīstības dimensijas: vide, ekonomika un sociālā joma; atgādina, ka vides dimensija, tostarp bioloģiskā daudzveidība un ekosistēmu saglabāšana, ir abu pārējo dimensiju pamatā un veido pamatu ES mežu ilgtspējīgai attīstībai; uzsver, ka pasākumiem, ar ko īsteno ES Meža stratēģiju, būtu jāveicina ES klimata un biodaudzveidības mērķu un saistošo mērķu sasniegšana;
 2. uzsver mežu daudzšķautņaino nozīmi un to, cik svarīgas ir veselīgas un ekoloģiski noturīgas meža ekosistēmas, kas sabiedrībai sniedz daudzus pakalpojumus; uzstāj, ka bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un dzīvotņu aizsardzība un saglabāšana būtu jāiekļauj meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas sistēmā;
 3. uzsver, ka meža ekosistēmas ir svarīgas, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām, un palīdzētu sasniegt ES mērķi vēlākais līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti; šajā sakarā uzsver vajadzību stiprināt mežu noturību, jo īpaši palielinot mežu strukturālo, funkcionālo un sastāva daudzveidību; uzstāj, ka strukturāli bagātiem, jauktiem mežiem, kuriem ir plaša ekoloģiskā amplitūda, ir lielāka noturība un spēja pielāgoties;
 4. uzsver, ka mežu zeme ar tās attiecīgajām dzīvo koku un atmirušās koksnes oglekļa krātuvēm ir būtisks faktors, kas palīdz ierobežot globālo sasilšanu, sasniegt ES klimatneitralitātes mērķus un uzlabot bioloģisko daudzveidību; uzskata, ka bioloģiski daudzveidīgu mežu veicināšana ir visefektīvākais nodrošinājums pret klimata pārmaiņām un bioloģiskās daudzveidības zudumu;

of primary and old-growth forests in Europe" (Pirmatnējo un seno mežu Eiropā kartēšana un novērtējums), EUR 30661 EN, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2021.

5. pauž bažas par nelabvēlīgiem faktoriem, kas saistīti ar klimata pārmaiņām, piemēram, meža teritoriju pakļautību ilgstošiem sausuma periodiem un koku slimībām, tostarp kaitēkļu izraisītām slimībām, kas rada kaitējumu videi;
6. aicina Komisiju apkopot un dalībvalstīs izplatīt zināšanas par to, kā pielāgot mežus pašreizējām un gaidāmajām klimata pārmaiņām saskaņā ar jauno ES Klimatadaptācijas stratēģiju un Biodaudzveidības stratēģiju; šajā sakarā uzstāj, ka katastrofu novēršanai, sagatavotībai tām un reaģēšanai uz tām ir vajadzīgs īpašs atbalsts un pastiprināta sadarbība;
7. norāda, ka meža bioloģiskā daudzveidība un tā unikālās ekosistēmas sniedz ārkārtīgi dažādus ekosistēmu pakalpojumus, kas veicina klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumus, augsnes stabilitāti un auglību, ūdens kvalitāti un izglītības un tūrisma pakalpojumus; uzsver, ka pareiza *Natura 2000* teritoriju pārvaldība ir būtiska, lai saglabātu un uzlabotu Eiropas bioloģisko daudzveidību, ekosistēmas un to sniegtos pakalpojumus;
8. atzinīgi vērtē Komisijas 2021. gada 4. jūnija lēmumu par *Natura 2000* logotipa licencēšanu; norāda, ka *Natura 2000* marķējuma sistēmai būtu jāveicina visstingrākie ES ekoloģiskie standarti visneaizsargātāko dzīvotņu veidu un sugu aizsardzībai uz sauszemes; atgādina, ka *Natura 2000* aptver aptuveni 18 % no ES sauszemes teritorijas; uzsver, ka dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka netiek veiktas nekādas darbības, kas kaitē vai traucē sugu dzīvotnēm, kuras atzītas par *Natura 2000* teritorijām; prasa saskaņā ar ES Meža stratēģiju izvirzīt vērienīgus mērķus šo teritoriju ekoloģisko vērtību saglabāšanai un atjaunošanai, ņemot vērā attiecīgā apvidus sociālās, kultūras prasības un reģionālās un vietējās īpatnības; norāda, ka saglabāšanas centieniem *Natura 2000* teritorijās būtu pilnībā jāatbilst Dzīvotņu direktīvai un Putnu direktīvai un ES Biodaudzveidības stratēģijai 2030. gadam;
9. norāda, ka *Natura 2000* teritorijas sabiedrībai sniedz vērtīgus ekosistēmu pakalpojumus; uzsver, ka *Natura 2000* logotipam, kas izvietots uz visām precēm vai pakalpojumiem, vajadzētu nozīmēt, ka šīs preces un pakalpojumi veicina tās *Natura 2000* teritorijas saglabāšanas mērķu sasniegšanu, no kuras tie iegūti;
10. atzinīgi vērtē ES Ekomarķējuma stratēģisko darba plānu 2020.–2024. gadam, ko publicējusi Komisija; atgādina, ka ES ekomarķējums ir brīvprātīgs vidiskās izcilības marķējums; norāda, ka ekomarķējuma sistēma veicina ES aprites ekonomiku un atbalsta ilgtspējīgu patēriņu un ražošanas praksi; prasa noteikt stingrus standartus un uzraudzību, kā arī veicināt ekomarķējuma plašāku izmantošanu ES meža nozarē;
11. uzsver, ka ir svarīgi paplašināt koksnes produktu ekomarķējuma darbības jomu, iekļaujot arī šo produktu ilgtspējas līmeni; aicina dalībvalstis mudināt ražotājus vairāk izmantot *Natura 2000* marķējumu tādiem meža produktiem, kas nav koksnes produkti;
12. atgādina par svarīgajām ekonomiskajām un sociālajām funkcijām, ko veselīgi meži pilda dzīvotspējīgu lauku apvidu uzturēšanā; uzsver, ka ir svarīgi veikt neinvazīvas saimnieciskās darbības, kas nepārkāpj meža ekosistēmu ekoloģiskās robežas, savukārt intensīvām saimnieciskajām darbībām, kas saistītas ar mežiem, var būt dažāda veida traucējoša ietekme uz meža ekosistēmām; norāda, ka liela mēroga kailcirtes var nopietni ietekmēt vietējās ekosistēmas un veicina bioloģiskās daudzveidības zudumu; uzsver, ka

ar ES Meža stratēģiju būtu jāveicina saimnieciskās darbības, kas tiek īstenotas, ievērojot meža ekosistēmu ilgtspējas robežas; norāda, ka ir svarīgi veicināt ar meža resursiem nesaistītas saimnieciskās darbības, lai dažādotu vietējo ekonomiku un darbvietas un mainītu depopulācijas tendences lauku un attālos apgabalos;

13. uzsver, ka ir svarīgi, lai ES veicinātu meža ekosistēmu saglabāšanu, aizsardzību un atjaunošanu, ņemot vērā gaidāmo ES Dabas atjaunošanas likumu un uzlabojot to noturību, vienlaikus atbalstot ekonomiski dzīvotspējīgas un dinamiskas meža nozares un vietējo kopienu attīstību; aicina izstrādāt ilgtermiņa redzējumu par Eiropas mežu aizsardzību un atjaunošanu;
14. uzsver, ka ir svarīgi ES Meža stratēģijā iekļaut sabiedrības veselības un pieejas "Viena veselība" dimensiju; uzsver, ka dabiskās meža ekosistēmas un piekļuve veselīgiem mežiem un zaļām pilsētu un piepilsētu teritorijām sniedz vairākus ieguvumus, kas veicina veselīgu dzīvesveidu un ES iedzīvotāju labjutību;
15. uzsver uz mežu balstītas aprites bioekonomikas nozīmi ilgtspējīgas izaugsmes veicināšanā, par pamatprincipiem izmantojot aprītīgumu un biomasas un meža resursu efektīvu izmantošanu pēc kaskādes principa;
16. uzsver, ka visās dalībvalstīs ir jābūt pieejamiem savlaicīgiem, biežiem un salīdzināmiem datiem un ka šādu datu analīzei ir liela nozīme meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas un meža aizsardzības atbalstīšanā, tostarp nelikumīgas mežizstrādes novēršanā un tādu dabisku traucējumu kā vētras, meža ugunsgrēku un kaitēkļu ietekmes paredzēšanā un mazināšanā; uzsver, ka ar atpakaļejošu spēku jāizveido visu to teritoriju datubāze, kuras atbilst seno un pirmatnējo mežu kritērijiem; šajā saistībā ļoti atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos nākt klajā ar tiesību akta priekšlikumu par meža novērošanas, ziņošanas un datu vākšanas sistēmu;
17. aicina Komisiju nodrošināt koordinētu ES meža monitoringa, datu vākšanas un ziņošanas sistēmu, ko dalībvalstu kompetentās iestādes izmantos, lai sagatavotu savus stratēģiskos plānus par mežiem un meža resursu nozari; uzsver, ka šī integrētā ES mēroga meža monitoringa sistēma būtu jābalsta uz saskaņotiem un zinātniski pamatotiem rādītājiem un tajā būtu jāietver mehānismi, kas ļauj izvairīties no kļūdām, piemēram, divkāršas uzskaites, kad tiek veikta dalībvalstu iesniegto datu apstrāde;
18. uzsver priekšrocības, ko sniedz progresīvu tehnoloģiju izmantošana datu vākšanai, piemēram, lai veiktu valsts mežu inventarizāciju, uzlabotu sabiedrības piekļuvi datiem un nodrošinātu uzticamu mežsaimniecības datu konsekvenci, kvalitāti un salīdzināmību;
19. atkārtoti aicina stingri aizsargāt visus atlikušos senos un pirmatnējos mežus saskaņā ar ES Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam; uzstāj, ka jānodrošina aizsardzība arī buferzonām, kas atrodas blakus pirmatnējiem un seniem mežiem, lai atbalstītu seno mežu pazīmju attīstību; uzsver, ka atbilstošas aizsardzības paplašināšana, iekļaujot arī buferzonas, uzlabos ekoloģiski augstvērtīgu dzīvotņu savienojamību, kas ievērojami veicinās saglabāšanu un mazinās sadrumstalotības nelabvēlīgo ietekmi;
20. uzsver, ka ir svarīgi stingri aizsargāt teritorijas, kas atrodas blakus pirmatnējiem un seniem mežiem, lai uzlabotu saglabāšanas stāvokli, kā arī mazinātu aizsargājamo sugu izzušanas risku un samazinātu to neaizsargātību; šajā sakarā gadījumos, kad

Natura 2000 teritorijas ieskauj šādi meži, būtu jāpielāgo šo teritoriju apsaimniekošanas pamatnostādnes, lai atbalstītu sekundāro seno mežu attīstību un/vai seno mežu pazīmju attīstību;

21. pauž nožēlu par to, ka Komisija 2021. gadā nepieņēma vadlīnijas par seno mežu un pirmatnējo mežu definīciju, kā norādīts ES Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam; uzsver, ka steidzami jāvienojas par ES pirmatnējo un seno mežu operatīvo definīciju, lai nodrošinātu to stingru aizsardzību; uzsver, ka šī definīcija jābalsta uz ekoloģiskiem principiem un tajā jāņem vērā Eiropas mežu daudzveidība, mainīgās klimatiskās zonas un dažādie vietējie apstākļi;
22. uzsver, ka saskaņā ar pētījumiem⁴ senie meži un pilnbriedu sasniegušie meži turpina piesaistīt oglekli – pretēji uzskatam, ka tie ir oglekļneitrāli vai pat CO₂ emisiju avoti;
23. uzsver, ka ES mērķis – audzēt lielākus, noturīgus un daudzveidīgus mežus – prasa arī piekļuvi ģenētiskajiem resursiem, kas vislabāk pieejami augstvērtīgos senajos un pirmatnējos mežos; uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt valstu sēkļaudžu genofondus, lai nodrošinātu pietiekamu skaitu vietējo koku sugu vietējām un reģionālām pirmreizējās un atkārtotas apmežošanas iniciatīvām; atgādina, ka koku stādīšana ir atkarīga no vietējo ieinteresēto personu atbalsta un reģionālās plānošanas;
24. aicina Komisiju un dalībvalstis steidzami pabeigt seno un pirmatnējo mežu kartēšanas un monitoringa sistēmu, iegūstot trūkstošās zināšanas par to ģeoloģiju, tostarp izmantojot jaunākās digitālās tehnoloģijas, piemēram, satelītnovērošanu, un integrējot citus labākos pieejamos datus uz vietas; šajā sakarā aicina Komisiju un dalībvalstis izveidot pārredzamu un viegli pieejamu datubāzi, aptverot visas potenciālās teritorijas, kas atbilst kritērijiem, lai tās klasificētu kā senus un pirmatnējus mežus, un pirmatnējos un senos mežos noteikt mežizstrādes pagaidu moratoriju, lai šīm teritorijām nekavējoties un likumīgi nodrošinātu lieguma statusu;
25. pauž nopietnas bažas par pastāvīgo nelikumīgās mežizstrādes problēmu, tostarp teritorijās, kuras ir aizsargājamas saskaņā ar *Natura 2000*, Putnu direktīvu un Dzīvotņu direktīvu; uzsver, ka nelikumīga mežizstrāde ietekmē bioloģisko daudzveidību un var radīt sekas, kuras ir grūti vai pat neiespējami novērst un labot;
26. uzskata, ka nelikumīga mežizstrāde būtu jāuzskata par noziedzīgu nodarījumu un par to būtu jāpiemēro atbilstoši kriminālsodi, un tādēļ tā būtu jāiekļauj pārskatītās Direktīvas par noziegumiem pret vidi darbības jomā; aicina Komisiju un dalībvalstis steidzami rīkoties, lai apturētu nelikumīgu mežizstrādi un pastiprinātu nelikumīgas kokmateriālu tirdzniecības kontroli, cieši uzraugot un īstenojot spēkā esošos noteikumus un izmantojot ģeotelpiskās un tālizpētes tehnoloģijas; aicina Komisiju paplašināt Eiropas Prokuratūras pilnvaras, attiecinot tās arī uz nodarījumiem pret vidi;
27. uzsver, ka ir svarīgi palielināt dalībvalstu kompetento iestāžu lomu nelikumīgas mežizstrādes apkarošanā, pamatojoties uz pieredzi, kas gūta saistībā ar ES Kokmateriālu regulas īstenošanu un izpildi, un aicina uzlabot noteikumus par monitoringa un

⁴ *Luyssaert S. un citi, "Old-growth forests as global carbon sinks" (Senie meži kā globālas oglekļa piesaistītājsistēmas), izdevumā "Nature", 2008.*

kontroles mehānismu skaitu un kvalitāti un nodrošināt mežziņu pienācīgu aizsardzību;

28. atzinīgi vērtē pirmreizējas un atkārtotas apmežošanas ceļvedi par to, kā līdz 2030. gadam ES iestādīt vēl vismaz 3 miljardus koku; uzsver, ka šādas iniciatīvas būtu jāīsteno, ievērojot skaidrus ekoloģiskos principus, un tām jābūt pilnībā saderīgām ar bioloģiskās daudzveidības mērķi, par prioritāti izvirzot meža ekosistēmu atjaunošanu; šajā sakarā aicina izstrādāt vērienīgas un zinātniski pamatotas pamatnostādnes par bioloģiskajai daudzveidībai labvēlīgiem pirmreizējas un atkārtotas apmežošanas mērķiem, kas nodrošinās to, ka meži ir noturīgi, jaukti un veselīgi, un novērsīs nelabvēlīgo ietekmi, ko monokultūras var atstāt uz meža ekosistēmām; uzsver, ka noturīgas, jauktas un veselīgas meža ekosistēmas kopumā ir noturīgākas nekā monokultūras mežs vai mežs ar īsu mežizstrādes ciklu;
29. uzsver, ka, īstenojot pirmreizējas un atkārtotas apmežošanas ceļvedi, būtu pienācīgi jāņem vērā Eiropas mežu daudzveidība, īpašumtiesību veidi un apsaimniekošanas tradīcijas, un tas būtu jā dara, cieši sadarbojoties un apspriežoties ar dalībvalstīm un visām attiecīgajām ieinteresētajām personām;
30. aicina Komisiju izstrādāt uz pierādījumiem balstītus rādītājus un robežvērtības, lai papildinātu meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas sistēmu, jo īpaši izstrādājot skaidrus kritērijus attiecībā uz ekosistēmu veselību, bioloģisko daudzveidību un klimata pārmaiņām, lai tos padarītu par efektīvu instrumentu ES mežu ilgtspējas uzlabošanai un nodrošinātu, ka meža apsaimniekošana veicina ES klimata un biodaudzveidības mērķu sasniegšanu; uzskata, ka šie papildu rādītāji un robežvērtības ir būtisks instruments, kas palīdzēs aizsargāt un atjaunot bioloģisko daudzveidību, kā arī mazināt klimata pārmaiņas un nodrošināt meža nozares pielāgošanos tām;
31. atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu uzlabot meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas sistēmu, lai uzlabotu meža ekosistēmu kvalitāti un daudzveidību; uzsver, ka labai tuva mežsaimniecība un meža ilgtspējīga apsaimniekošana var sniegt līdzīgus vai labākus ekonomiskos ieguvumus, vienlaikus saglabājot un veicinot ekosistēmu integritāti un noturību;
32. uzsver, ka apzināti izvēlēta meža apsaimniekošana bez iejaukšanās vai labai tuva meža apsaimniekošana uzlabo mežu kā oglekļa piesaistītāju un bioloģiskās daudzveidības patvērumu potenciālu, kā arī to devumu bioloģiskās daudzveidības atjaunošanā;
33. uzsver, ka noteiktos apstākļos mežu atstāšana novārtā var novest pie darbvietu zaudēšanas lauku apvidos un lielākas paļaušanās uz meža produktu importu no tām pasaules daļām, kurās meža apsaimniekošana ir mazāk ilgtspējīga;
34. uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt un veicināt videi labvēlīgas darbības un labai tuvu meža apsaimniekošanu, jo īpaši uz ekosistēmām balstītas pieejas, ko īsteno mežu īpašnieki un apsaimniekotāji, ņemot vērā paraugpraksi un zinātniskos pierādījumus;
35. uzsver, ka ir svarīgi pienācīgi novērtēt meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas plānu ietekmi uz vidi un ātri rīkoties saistībā ar šo ietekmi; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt Putnu direktīvas un Dzīvotņu direktīvas, tostarp *Natura 2000*, īstenošanu un izpildi;

36. aicina dalībvalstis turpināt centienus pienācīgi īstenot gan valstu stratēģijas, gan tiesību aktus, kas saistīti ar meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu, un pielāgot tos valsts, reģionālajiem un vietējiem apstākļiem; aicina dalībvalstis pienācīgi transponēt un īstenot ES tiesību aktus un saistošos mērķus attiecībā uz mežiem; aicina Komisiju uzlabot atbilstību ES tiesību aktiem un aicina dalībvalstis sadarboties, saskaņojot meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas sistēmas, lai uzlabotu ES meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas sistēmu un turpinātu izstrādāt meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas praksi;
37. pauž nožēlu par to, ka dati par pēdējo pārskata periodu saskaņā ar Dzīvotņu direktīvu liecina, ka to ES mežu īpatsvars, kuru stāvoklis 2013.–2018. gadā bija nelabvēlīgs, palielinājās līdz 84,5 % salīdzinājumā ar 82 % 2007.–2012. gada novērtējumā; uzsver, ka katrā reģionā Kopienas nozīmes boreālajām meža dzīvotnēm ir vislielākais nelabvēlīgo slikto novērtējumu īpatsvars (56 %) un lielākais to dzīvotņu īpatsvars, kurām ir tendence pasliktināties (43 %), savukārt Makaronēzijas mežiem Azoru salās, Madeirā un Kanāriju salās (kuriem ir unikāla biogeogrāfija, kas saistīta ar Vidusjūras reģiona pirmsleduslaikmeta senuma floru) bija lielākais apstiprināto pozitīvo un uzlaboto novērtējumu īpatsvars⁵;
38. uzsver, ka, īstenojot Meža stratēģijas mērķus, ir jāievēro subsidiaritātes princips; tomēr uzsver, ka vienlīdz svarīga ir ES dalītā kompetence un atbildība par mežiem, jo īpaši ES vides politikas ietvaros, tostarp jautājumos, kas saistīti ar mežu ilgtspēju un bioloģiskās daudzveidības aizsardzību; uzsver ES mežu veidu daudzveidību, ko nodrošina dažādas īpašumtiesību struktūras un apsaimniekošanas prakse, kā arī kultūras un ekoloģiskie apstākļi, mežu sastāvs un kultūras tradīcijas, kas saistītas ar mežu; norāda, ka visnoturīgākie meži ir strukturāli un ģenētiski daudzveidīgi, ar bagātīgu iekšsugas tīklu un bagātīgām simbiotiskām attiecībām, tāpēc tie ir pašpietiekamas ekosistēmas;
39. šajā sakarībā uzsver, ka, pamatojoties uz vietējo, reģionālo un valsts ieinteresēto personu pieredzi un zināšanām un dabai tuviem mežsaimniecības principiem un pamatnostādņēm, būtu jāveicina īpaši pielāgoti meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas risinājumi; šajā sakarībā uzsver, ka nebūtu jāparedz universāls risinājums;
40. atzīst, ka meža apsaimniekošana ir specifiska katrai vietai un ka atšķirīgiem mežu apstākļiem un mežu veidiem var būt vajadzīgas atšķirīgas apsaimniekošanas pieejas, kuru pamatā ir dažādas ekoloģiskās vajadzības un meža īpašības, un ka meža apsaimniekošanā jāņem vērā meža nozares darbinieku, īpašnieku un citu iesaistīto personu tiesības un intereses;
41. atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm izstrādāt vietējā līmenī pielāgotas pamatnostādnes par dabai tuvu mežsaimniecību un brīvprātīgu sertifikācijas sistēmu, kas nodrošinātu ES kvalitātes marķējumu, ar ko veicina bioloģiskajai daudzveidībai vislabvēlīgākos apsaimniekošanas prakses veidus;
42. aicina Komisiju nodrošināt, ka šīs iniciatīvas uzlabo meža ekosistēmas, aizsargā

⁵ *Science for Environment Policy* (2021), "European Forests for biodiversity, climate change reduction and adaptation" (Eiropas meži biodaudzveidības, klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās vajadzībām), *Future Brief 25*. Informatīvs ziņojums Eiropas Komisijas Vides ĢD, ko sagatavojusi UWE Bristol Zinātnes komunikācijas nodaļa. Pieejams vietnē <https://ec.europa.eu/science-environment-policy>.

bioloģisko daudzveidību un nodrošina pievienoto vērtību no dabai draudzīgas meža apsaimniekošanas prakses; norāda, ka lielākā daļa pašreizējo brīvprātīgo sertifikācijas sistēmu ir bijuši uzticami un efektīvi instrumenti meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas prakses veicināšanai visā Eiropā un ka to pārbaude, ko veic ES iestādes, ir vērtējama atzinīgi, jo tā palīdz tās pastāvīgi uzlabot;

43. uzsver, ka papildus oglekļa sekvestrēšanai agromežsaimniecība sniedz svarīgus papildu ieguvumus savvaļas dzīvniekiem un bioloģiskajai daudzveidībai (uzlabota dzīvotne savvaļas dzīvniekiem, vairāk apputeksnētāju, vairāk kukaiņu), uzlabo augsnes veselību un aizsargā pret eroziju, nitrātu izskalošanos un plūdiem^{6, 7, 8};
44. uzsver, ka būtu jāparedz lielāks finansējums, lai atbalstītu jaunus, ar mežu saistītus politikas pasākumus un noteiktu konkrētu, īpašu finansējumu pasākumiem, kuru mērķis ir palielināt ilgtspēju un uzlabot klimata pārmaiņu mazināšanu; uzsver, ka šis finansējums būtu jāizmanto, lai mudinātu mežu īpašniekus un apsaimniekotājus ieguldīt pastiprinātā mežu aizsardzībā un atjaunošanā un veicinātu meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu, kas ir labvēlīga bioloģiskajai daudzveidībai;
45. uzsver, ka ES pārejai uz dabai tuvu mežsaimniecības modeli jābūt taisnīgai pārejai, kas atbalsta mežsaimniecības nozares virzību uz ekonomiski dzīvotspējīgiem un ekoloģiski veselīgiem mežiem;
46. aicina Komisiju novērtēt dažādu ES finansēšanas instrumentu spēju nodrošināt nepieciešamo atbalstu mežsaimniecības nozarei tās pārejā uz ilgtspējīgu un bioloģiskajai daudzveidībai labvēlīgu praksi un meža ekosistēmu pakalpojumu attīstību un novērtēt šo līdzekļu atbilstību saistībām un mērķiem, kas noteikti ES Meža stratēģijā un Biodaudzveidības stratēģijā; īpaši uzsver, ka ir svarīgi novērtēt, vai dalībvalstis un ES ir nodrošinājušas pietiekamus līdzekļus, lai aizsargātu *Natura 2000* teritorijās esošos mežus;
47. aicina dalībvalstis palielināt valsts mežsaimniecības aģentūru cilvēkresursus un finanšu resursus; uzsver, ka ir svarīgi saglabāt sabiedrības speciālās zināšanas; uzsver, ka valsts mežsaimniecības aģentūras var sniegt privātiem mežu īpašniekiem tik ļoti nepieciešamās zināšanas par dabai tuvu mežsaimniecību un pielāgošanos klimata pārmaiņu ietekmei, kā to apliecina Francijas Valsts meža dienesta (*ONF*) īstenotais *Giono* projekts;
48. uzsver, cik svarīga ir kopējā lauksaimniecības politika, un norāda, ka lauku attīstības

⁶ Kay, S., Rega, C., Moreno, G., den Herder, M., Palma, J. H., Borek, R., Crous-Duran, J., Freese, D., Giannitsopoulos, M., Graves, A., Jäger, M., Lamersdorf, N., Memedemin, D. un citi, "Agroforestry creates carbon sinks whilst enhancing the environment in agricultural landscapes in Europe" (Agromežsaimniecība rada oglekļa piesaistītājus, vienlaikus uzlabojot vidi lauksaimniecības ainavās Eiropā), izdevumā "Land Use Policy: 83", 2019, 581.–593. lpp., DOI: 10.1016/j.landusepol.2019.02.025.

⁷ Burges, P., Newman, S., Pagella, T., Smith, J., Westaway, S., Briggs, S., Knight, I., Whistance, L., Raskin, B., Osborn, S., "The Agroforestry Handbook: Agroforestry for the UK 1st Edition" (Agromežsaimniecības rokasgrāmata: agromežsaimniecība Apvienotajai Karalistei, 1. izdevums), Bristole, Apvienotā Karaliste. *Agroforestry for the UK. Soil Association*, Apvienotā Karaliste, 2019.

⁸ Torralba, M., Fagerholm, N., Burgess, P. J., Moreno, G., Plieninger, T., "Do European agroforestry systems enhance biodiversity and ecosystem services? A meta-analysis" (Vai Eiropas agromežsaimniecības sistēmas uzlabo biodaudzveidību un ekosistēmu pakalpojumus? Metaanalīze), izdevumā "Agriculture, Ecosystems & Environment": 230, 2019, 150.–161. lpp., DOI: 10.1016/J.AGEE.2016.06.002.

fonda izmantošanu dalībvalstīs var vēl vairāk uzlabot, jo īpaši attiecībā uz programmām mežu bioloģiskās daudzveidības uzlabošanai;

49. aicina dalībvalstis izmantot atbalsta pasākumus, kas ir pieejami mežu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai; vērš uzmanību arī uz to, ka ir svarīgi nodrošināt pietiekamus resursus ES Meža stratēģijas īstenošanai; atgādina, ka tika konstatēts, ka divi galvenie lauku attīstības fondu finansējuma avoti meža ilgtspējīgas apsaimniekošanas atbalstam, lai sasniegtu ES biodaudzveidības un klimata prioritātes 2014.–2020. gada laikposmā, ir daudz mazāki par īstenošanas līmeni, kas dalībvalstīm nepieciešams, lai izpildītu savas juridiskās saistības saskaņā ar Dzīvotņu direktīvu un Putnu direktīvu;
50. atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos 2023.–2027. gada laikposmā izveidot ES ekosistēmu pakalpojumu maksājumu shēmas, izmantojot ar mežiem saistītu intervenci saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku;
51. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par oglekļa saistīgu lauksaimniecību, kura mērķis ir no publiskiem un privātiem avotiem stimulēt jaunus uzņēmējdarbības modeļus, atalgojot tādu apsaimniekošanas praksi, kas palielina dzīvās biomasas un augsnes sekvestrēšanu, ievēro ekoloģiskos principus, uzlabo bioloģisko daudzveidību un atbilst ES vides un klimata mērķiem, kā arī principam "nenodarīt būtisku kaitējumu";
52. uzsver, ka ir vajadzīgas iniciatīvas par oglekļa saistīgu lauksaimniecību, kuru pamatā ir stingra zinātniskā metodika, un uzsver, ka apzināta izvēle lielu oglekļa uzkrājumu ekosistēmās ar augstu dabas vērtību īstenot neiejaukšanās pieeju, ievērojot Biodaudzveidības stratēģijas mērķus, varētu atbilst oglekļa saistīgas lauksaimniecības shēmām un tikt klasificēta kā sertificēti oglekļa piesaistes projekti;
53. atzinīgi vērtē Komisijas plānu līdz 2022. gadam ierosināt saistošu ES tiesisko regulējumu oglekļa piesaistes sertifikācijai, lai pareizi noteiktu oglekļa piesaistes centienu apjomu, ziņotu par tiem un sertificētu tos, kā arī izvairītos no sagrozīšanas un zaļmaldināšanas riska;
54. atgādina, cik svarīga ir ciešākas sadarbības stratēģija, cieši iesaistot visus attiecīgos mežsaimniecības nozares dalībniekus, kas ir kompetenti vides kvalitātes saglabāšanā, aizsardzībā un uzlabošanā un veselīgu un noturīgu mežu uzturēšanā un kas darbojas visos politikas veidošanas līmeņos, lai rūpīgi un pārdomāti izvērtētu un steidzami rastu veidus, kā sasniegt jaunās Meža stratēģijas 2030. gadam mērķus un nodrošinātu Eiropas mežu sugu un dzīvotņu aizsardzību;
55. pauž bažas par plānoto ugunsbīstamo zonu paplašināšanos un garākām sezonām ar augstu ugunsgrēka risku lielākajā daļā Eiropas reģionu, jo īpaši lielu emisiju scenārijos; uzsver, ka trūkst atbalsta spēju veidošanai, izmantojot konsultāciju pakalpojumus, kā arī ir pieejami vien ierobežoti norādījumi par to, kā īstenot uz mežu balstītas pielāgošanās darbības un pasākumus, lai novērstu un samazinātu klimata pārmaiņu radītos riskus (piemēram, meža ugunsgrēkus, augsnes eroziju, slimības, plūdus); aicina Komisiju apkopot un dalībvalstīs izplatīt zināšanas par to, kā pielāgot mežus pašreizējām un gaidāmajām klimata pārmaiņām saskaņā ar jauno ES Klimatadaptācijas stratēģiju; pamatojoties uz uzlabotiem *Copernicus* produktiem, mākslīgo intelektu un citiem tālizpētes datiem, aicina Komisiju izstrādāt meža ugunsgrēku riska novērtējumus un

kartes, lai atbalstītu preventīvus pasākumus;

56. uzsver, ka ir svarīgi turpināt attīstīt un pilnībā izmantot ES civilās aizsardzības mehānismu attiecībā uz meža ugunsgrēkiem un citām dabas katastrofām;
57. uzsver, ka ir vajadzīgs papildu atbalsts dalībvalstīm, jo īpaši saistībā ar dabas katastrofām, piemēram, mizgraužu invāzijām un meža ugunsgrēkiem;
58. aicina pastāvošās platformas, ekspertu grupas un citas līdzīgas struktūras visos ar mežiem saistītos jautājumos nodrošināt dažādu ieinteresēto personu iekļaujošu pārstāvību, tostarp Eiropas pirmiedzīvotāju tautu pienācīgu pārstāvību; atgādina, cik svarīga ir ciešākas sadarbības stratēģija, lai panāktu tik ļoti nepieciešamo pārrobežu sadarbību, nodrošinot Eiropas visvērtīgāko un apdraudētāko sugu un dzīvotņu ilgtermiņa izdzīvošanu;
59. aicina Komisiju veicināt prasmju partnerības iniciatīvu izveidi, iesaistot mežsaimniecības nozares ieinteresētās personas, lai nodrošinātu kvalitatīvu darbvieta radīšanu, labus darba apstākļus, augstākus veselības un drošuma standartus, aizsardzību pret apdraudējumiem un piekļuvi profesionālai un specializētai apmācībai ar iespējām pilnveidot prasmes un pārkvalificēties, pārejot uz dabai tuvu un ilgtspējīgu mežsaimniecības praksi, kuras mērķis ir saglabāt esošos mežus un nodrošināt pirmreizējas un atkārtotas apmežošanas iniciatīvu īstenošanu;
60. mudina dalībvalstis atzīt, ka darbs mežsaimniecībā, būvniecībā, galdniecībā un mēbeļniecībā ir grūts darbs, un izveidot vai saglabāt priekšlaicīgas pensionēšanās vai štatu samazināšanas shēmas šo nozaru darba ņēmējiem; uzsver, ka šo nozaru darba ņēmējiem pēc pensionēšanās būtu jāsaņem sociālā un medicīniskā palīdzība, kas pielāgota viņu vajadzībām;
61. aicina Komisiju sadarbībā ar mežsaimniecības tehnikas ražotājiem uzņemties iniciatīvas, lai uzlabotu šādas tehnikas vides dizainu nolūkā apvienot darba ņēmēju augsta līmeņa aizsardzību un minimālu ietekmi uz augsni un ūdeni mežos;
62. uzsver, ka ir svarīgi iesaistīt pilsonisko sabiedrību lēmumu pieņemšanā par mežsaimniecības nozari, un uzstāj uz pārredzamu piekļuvi mežsaimniecības datiem;
63. uzsver inovācijas nozīmi uz meža resursiem balstītā bioekonomikā un atbalsta nepieciešamību turpināt pētījumus par jauniem uz meža resursiem balstītiem produktiem un inovācijām;
64. uzsver nepieciešamību pēc pētniecības un inovācijas meža resursu nozarē un uzsver, ka galvenā uzmanība jāpievērš jauniem uz meža resursiem balstītiem produktiem, inovācijām un meža ilgtspējīgai apsaimniekošanai; atgādina, ka pētniecības un izstrādes partnerībām jābalstās uz pašreizējām ES sadarbības iniciatīvām pētniecības un inovācijas jomā, piemēram, Eiropas Mežsaimniecības nozares tehnoloģiju platformu (*FTP*), ko Eiropas Komisija ierosināja 2004. gadā, un Eiropas Meža institūtu (*EFI*);
65. aicina Komisiju starptautiskā līmenī veicināt ES standartus un mērķus mežu aizsardzības jomā;

66. atzinīgi vērtē Komisijas lēmumu iekļaut Eiropas mežus tās regulas par aizliegumu dažām precēm un produktiem, kas saistīti ar atmežošanu un mežu degradāciju, darbības jomā, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus cīņā pret atmežošanu un atbalstītu Eiropas inovatīvo meža nozari;
67. aicina Komisiju atsākt sarunas par starptautisku juridiski saistošu mežu konvenciju, kas veicinātu mežu apsaimniekošanu, saglabāšanu un ilgtspējīgu attīstību un nodrošinātu to daudzveidīgās un papildinošās funkcijas un izmantošanu, tostarp pasākumus mežu atjaunošanai, apmežošanai un mežu saglabāšanai, vienlaikus ņemot vērā pašreizējo un nākamo paaudžu sociālās, ekonomiskās, ekoloģiskās, kultūras un garīgās vajadzības un atzīstot visu veidu mežu būtisko nozīmi ekoloģisko procesu un līdzsvara uzturēšanā, kā arī atbalstot pirmiedzīvotāju, to kopienu un citu kopienu, un mežu iedzīvotāju identitāti, kultūru un tiesības.

INFORMĀCIJA PAR PIEŅEMŠANU ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	2.6.2022
Galīgais balsojums	+: 62 -: 13 0: 10
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Nikos Androulakis, Maria Arena, Bartosz Arłukowicz, Margrete Auken, Simona Baldassarre, Marek Paweł Balt, Traian Băsescu, Aurélie Beigneux, Monika Beňová, Sergio Berlato, Alexander Bernhuber, Malin Björk, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Nathalie Colin-Oesterlé, Esther de Lange, Christian Doleschal, Marco Dreosto, Bas Eickhout, Cyrus Engerer, Eleonora Evi, Agnès Evren, Pietro Fiocchi, Raffaele Fitto, Malte Gallée, Catherine Griset, Jytte Guteland, Teuvo Hakkarainen, Martin Hojsík, Pär Holmgren, Jan Huitema, Yannick Jadot, Adam Jarubas, Petros Kokkalis, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Peter Liese, Sylvia Limmer, Javi López, César Luena, Marian-Jean Marinescu, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Joëlle Mélin, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Grace O’Sullivan, Jutta Paulus, Stanislav Polčák, Jessica Polfjärd, Nicola Procaccini, Luisa Regimenti, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Sándor Rónai, Rob Rooken, Silvia Sardone, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Linea Søgaard-Lidell, Maria Spyraiki, Nicolae Ștefănuță, Nils Torvalds, Edina Tóth, Véronique Trillet-Lenoir, Petar Vitanov, Alexandr Vondra, Mick Wallace, Pernille Weiss, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska
Aizstājeji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Manuel Bompard, Annika Bruna, Catherine Chabaud, Stelios Kympouropoulos, Christel Schaldemose

ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA

62	+
PPE	Bartosz Arłukowicz, Hildegard Bentele, Traian Băsescu, Nathalie Colin-Oesterlé, Christian Doleschal, Agnès Evren, Adam Jarubas, Ewa Kopacz, Stelios Kypouropoulos, Peter Liese, Marian-Jean Marinescu, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Dolors Montserrat, Ljudmila Novak, Stanislav Polčák, Luisa Regimenti, Maria Spyraiki, Pernille Weiss, Esther de Lange
"Renew Europe"	Pascal Canfin, Catherine Chabaud, Martin Hojsík, Jan Huitema, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Linea Søgaard-Lidell, Véronique Trillet-Lenoir, Michal Wiezik, Salima Yenbou, Nicolae Ștefănuță
S&D	Nikos Androulakis, Maria Arena, Marek Paweł Balt, Monika Beňová, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Cyrus Engerer, Jytte Guteland, César Luena, Javi López, Alessandra Moretti, Sándor Rónai, Christel Schaldemose, Günther Sidl, Petar Vitanov, Tiemo Wölken
GUE/NGL	Malin Björk, Manuel Bompard, Petros Kokkalis, Silvia Modig, Mick Wallace
Verts/ALE	Margrete Auken, Bas Eickhout, Eleonora Evi, Pär Holmgren, Yannick Jadot, Tilly Metz, Ville Niinistö, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus

13	-
ECR	Sergio Berlato, Pietro Focchi, Raffaele Fitto, Joanna Kopcińska, Nicola Procaccini, Rob Rooken, Alexandr Vondra, Anna Zalewska
ID	Sylvia Limmer
PPE	Alexander Bernhuber, Jessica Polfjärd
"Renew Europe"	Nils Torvalds, Emma Wiesner

10	0
ID	Simona Baldassarre, Aurélie Beigneux, Annika Bruna, Marco Dreosto, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Joëlle Mélin, Silvia Sardone
NI	Ivan Vilibor Sinčić, Edina Tóth

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas

15.6.2022

ATTĪSTĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS

Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejai

par jauno ES Meža stratēģiju 2030. gadam — meža ilgtspējīga apsaimniekošana Eiropā (2022/2016(INI))

Atzinuma sagatavotāja: *Michèle Rivasi*

IEROSINĀJUMI

Attīstības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

- A. tā kā pēdējās desmitgadēs meži ir izcirsti un degradējas strauji pieaugošā tempā galvenokārt lauksaimniecības ekspansijas, nelikumīgas vai neilgtspējīgas mežizstrādes un citu darbību, piemēram, kalnrūpniecības, rezultātā;
- B. tā kā atmežošana līdz ar dzīvotņu iznīcināšanu ir izraisījusi milzīgu bioloģiskās daudzveidības zudumu, saasinājusi klimata pārmaiņas, izlaižot atmosfērā lielu oglekļa daudzumu, un palielinājusi jaunu vīrus slimību uzliesmojumu risku;
- C. tā kā plaša mēroga atmežošana lauksaimniecības, kalnrūpniecības un infrastruktūras attīstības vajadzībām izraisa smagus cilvēktiesību pārkāpumus, tostarp zemes piesavināšanos, piespiedu izraidīšanu, policijas īstenotu aizskaršanu, kopienu vadītāju, cilvēktiesību aizstāvju un aktīvistu patvaļīgu aizturēšanu un apsūdzēšanu kriminālos nodarījumos, tādējādi postoši ietekmējot mežu teritorijā dzīvojošos;
- D. tā kā Atjaunojamo energoresursu direktīva stimulē biomasas, tostarp koksnes biomasas, izmantošanu enerģijas vajadzībām;
- E. tā kā nesens Komisijas ziņojums¹ liecina, ka koksnes biomasas kopējā izmantošana ES pēdējās divās desmitgadēs ir palielinājusies par aptuveni 20 %, ko var vēl vairāk ietekmēt paaugstinātais atjaunīgās enerģijas mērķrādītājs;
- F. tā kā koku zāģēšana nolūkā sadedzināt koksni bioenerģijas ieguvei noved pie meža oglekļa piesaistītāju samazināšanās;

¹ Kopīgā pētniecības centra politikas veidotājiem paredzētais zinātniskais ziņojums "*The use of woody biomass for energy production in the EU*" (Koksnes biomasas izmantošana enerģijas ražošanai ES), 2021.

- G. tā kā dažādos Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes un Komisijas Kopīgā pētniecības centra zinātniskos pētījumos ir secināts, ka meža biomasas sadedzināšana rada vairāk siltumnīcefekta gāzu emisiju nekā ogles, nafta un gāze²;
- H. tā kā saskaņā ar Interpola sniegto informāciju dažās valstīs nelikumīgi iegūtu kokmateriālu nozare veido līdz pat 90 % no tropu mežu izciršanas un pievilina pasaulē lielākos organizētās noziedzības grupējumus,
1. atzinīgi vērtē jauno ES Meža stratēģiju 2030. gadam kā vienu no Eiropas zaļā kursa pamatiniciatīvām, lai sasniegtu ES biodaudzveidības mērķus, tās mērķi līdz 2030. gadam samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas vismaz par 55 % un līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti;
 2. atgādina, ka ES ir atbildīga par pasaules mežu aizsardzību, atjaunošanu un noturību un tai meža apsaimniekošanā būtu jāprioritizē, tostarp kā daļa no tās ārējās dimensijas, proaktīva apmežošana, lai palielinātu oglekļa sekvestrēšanu un ieguvumus no bioloģiskās daudzveidības; norāda, ka ilgtspējīgai mežu apsaimniekošanai var būt būtiska nozīme klimata aizsardzībā, izmantojot dažādus pasākumus un paraugpraksi; atgādina, ka mežu spēja uzglabāt oglekļa dioksīdu ļaus virzīties uz oglekļneitralitāti; šajā sakarā uzsver, ka ir svarīgi palielināt koku segumu, atjaunot bojātās ekosistēmas un atjaunot augsni, tostarp izmantojot atkārtotu apmežošana, pirmreizēju apmežošana un noturības veidošanas programmas, kuru pamatā ir skaidri ekoloģiski principi, vienlaikus cenšoties izpildīt Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam;
 3. atzīst mežu būtisko nozīmi klimata un bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā; uzsver, ka meži palīdz mazināt tādu klimata pārmaiņu negatīvo ietekmi kā ekstremāli laikapstākļi, tostarp plūdi, sausums, vētras, augsnes erozija, karstuma viļņi un ugunsgrēki, un palīdz pielāgoties šīm pārmaiņām; šai sakarā atgādina, ka ilgtspējīga mežu apsaimniekošana var arī nodrošināt piekrastes teritoriju un kopienu aizsardzību; uzsver, ka meži sniedz plašu ekosistēmu pakalpojumu klāstu, kas sniedzas tālāk nekā oglekļa sekvestrēšana, piemēram, tie nodrošina ūdens dabisko filtrēšanu; atgādina par klimata pārmaiņu izraisītās globālās sasilšanas negatīvo ietekmi uz ekosistēmām un sugu migrāciju, kas prasa īpašu monitoringu un uzraudzību;
 4. atgādina, ka atmežošana un ekosistēmu pārveide būtiski ietekmē cilvēktiesības, jo īpaši pirmiedzīvotāju un vietējo kopienu tiesības un zemes lietošanas tiesības; tādēļ uzskata, ka gaidāmajā ES regulā par neatmežojošiem produktiem cita starpā būtu skaidri jānosaka prasība operatoriem nodrošināt paražu tiesību un zemes lietošanas tiesību respektēšanu un pienācīgu ievērošanu, jo īpaši Starptautiskās Darba organizācijas Konvencijas (Nr. 169) par pirmiedzīvotājiem un cilšu tautām un ANO Deklarācijas par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām un par lauksaimnieku un citu lauku apvidos strādājošo personu tiesībām ievērošanu, un būtu jāgarantē, ka visi tiesību subjekti var efektīvi piedalīties un ka tiek saņemta pirmiedzīvotāju un citu kolektīvo paražu tiesību subjektu brīva, iepriekšēja un informēta piekrišana; plašākā mērogā aicina noteikt prasību par starptautisko cilvēktiesību ievērošanu, laižot produktus ES tirgū;
 5. atgādina, ka globālās sasilšanas stabilizēšana nozīmē, ka tiek izbeigta atmežošana un

² Kopīgā pētniecības centra politikas veidotājiem paredzētais zinātniskais ziņojums "*The use of woody biomass for energy production in the EU*" (Koksnes biomasas izmantošana enerģijas ražošanai ES), 2021.

dabisko ekosistēmu pārveide; uzsver, ka ir jānodrošina, lai visas preces un produkti, kuru ražošana negatīvi ietekmē mežus un citas dabiskas ar oglekli bagātas ekosistēmas, ko apdraud ES patēriņš, tiktu iekļauti ES regulas par neatmežojošiem produktiem darbības jomā; turklāt prasa paplašināt regulas darbības jomu, iekļaujot tajā kaučuku, kukurūzu un mājlopus; atgādina, ka regulai ir jānodrošina stingrs izpildes satvars ar efektīvām, atturošām un samērīgām sankcijām un jānodrošina civiltiesiskā atbildība un tiesu iestāžu pieejamība;

6. atgādina par ES un Ķīnas 2021. gada septembrī pausto apņemšanos sadarboties, lai atbalstītu globālās atmežošanas samazināšanu, uzlabojot sadarbību mežu saglabāšanā un ilgtspējīgā apsaimniekošanā, padarot piegādes ķēdes ilgtspējīgākas un apkarojot nelikumīgu mežizstrādi un ar to saistīto tirdzniecību³; mudina ES un tās dalībvalstis veikt konkrētus pasākumus, lai skubinātu Ķīnu un citas trešās valstis pieņemt līdzīgu regulējumu attiecībā uz neatmežojošiem produktiem;
7. atzīst mežu daudzfunkcionālo nozīmi, kas ietver plašu vides, klimata un sociālekonomisko darbību klāstu, piemēram, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunīgu izejvielu nodrošināšanu, palīdzot radīt darbvietas un veicināt ekonomikas izaugsmi lauku apvidos; uzsver, ka rīcībpolitikas, kas veicina bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un atjaunošanu, palīdzēs cīnīties pret klimata pārmaiņām; prasa klimata mērķu sasniegšanas procesā iekļaut ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu, jo tā ir būtiska, lai samazinātu atmežošanu un mežu degradāciju;
8. norāda, ka ES Meža stratēģijas mērķis ir visu meža bioekonomiku padarīt ilgtspējīgu, strādājot sinerģijā ar ES vērienīgākajiem mērķiem klimata un biodaudzveidības jomā; prasa ES palīdzēt mežus padarīt noturīgākus, pievēršoties problēmām un kompromisiem, kas izriet no pieaugošā pieprasījuma pēc koksnes materiāliem, enerģijas un bioekonomikas, un risināt aizvien lielākos apdraudējumus, ko rada materializētās atmežošanas produktu imports, zemes sagrābšana, nelikumīga mežizstrāde un pirmiedzīvotāju un vietējo kopienu tiesību pārkāpumi; pauž satraukumu par Interpola konstatējumu, ka mežsaimniecības noziegumi, kas bieži tiek veikti saistībā ar citiem noziegumiem, piemēram, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, korupciju, dokumentu viltošanu un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, ir visienesīgākie no visiem noziegumiem pret vidi; prasa Komisijai un dalībvalstīm saglabāt apņemšanos cīnīties pret nelikumīgu mežizstrādi un nelikumīgu kokmateriālu un mežu apdraudošu preču tirdzniecību;
9. atgādina, ka nelikumīga mežizstrāde izraisa atmežošanu, dzīvotņu un sugu izzušanu un veicina globālo sasilšanu;
10. prasa ES un tās dalībvalstīm palielināt oficiālās attīstības palīdzības daļu pārvaldības un tiesu sektora reformām, lai apkarotu un novērstu noziegumus pret vidi un jo īpaši ar mežsaimniecību saistītus noziegumus, sevišķi vismazāk attīstītajās valstīs;
11. uzsver, ka slikta mežu pārvaldība noved pie nelikumīgas mežizstrādes, un tādēļ atkārtoti pauž atbalstu brīvprātīgiem partnerattiecību nolīgumiem meža tiesību aktu izpildes panākšanas, pārvaldības un tirdzniecības jomā, kas ir svarīgs instruments, lai novērstu

³ Kopīgs paziņojums preseī pēc otrā ES un Ķīnas augsta līmeņa vides un klimata dialoga 2021. gada 27. septembrī.

nelikumības pamatcēloņus, tostarp korupciju, skaidrības trūkumu par tiesībām uz zemi un koksnes nozares pārmērīgo ietekmi uz meža politiku un tiesību aktiem; prasa ES pastiprināt meža diplomātiju, izmantojot meža tiesību aktu izpildes panākšanu, pārvaldību un tirdzniecību un partnerības mežu aizsardzībai un atjaunošanai, ar kurām būtu jāievēro starptautiskās cilvēktiesības, jo īpaši to pirmiedzīvotāju un vietējo kopienu tiesības, kas dzīvo saskaņā ar paražu zemes lietošanas tiesību sistēmām;

12. atzīst, ka saskaņā ar ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas principiem daudzfunkcionālu, veselīgu un izturētspējīgu mežu uzlabošana, saglabāšana un aizsardzība ir svarīga prioritāte visiem ES meža resursu vērtības ķēdes dalībniekiem;
13. uzstāj, ka būtu jāizstrādā universālas, skaidras un uzticamas definīcijas kā pamats mežu efektīvas aizsardzības nodrošināšanai;
14. uzsver, ka ES bioenerģijas politikai, jo īpaši Atjaunojamo energoresursu direktīvai, ir jāatbilst stingriem vides un sociālajiem kritērijiem, kas atspoguļo nepieciešamību nodrošināt no meža atkarīgo kopienu un pamatiedzīvotāju paražu zemes lietošanas tiesību efektīvu atzīšanu un ievērošanu saskaņā ar starptautiskajiem standartiem, piemēram, Starptautiskās Darba organizācijas Konvenciju (Nr. 169) par pirmiedzīvotājiem un cilšu tautām un ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas brīvprātīgajām vadlīnijām par zemes īpašumtiesību atbildīgu pārvaldību un principiem atbildīgām investīcijām lauksaimniecībā un pārtikas sistēmās; aicina Komisiju īpaši pievērsties pirmiedzīvotāju un vietējo kopienu cilvēktiesībām, izmantojot brīvprātīgus partnerattiecību nolīgumus meža tiesību aktu izpildes panākšanas, pārvaldības un tirdzniecības jomā; atgādina, ka pamatiedzīvotāji, vietējās kopienas, sīkzemnieki un sievietes lielā mērā ir atkarīgi no savām nepieciešamajām zināšanām par mežiem; uzsver, ka dabas resursu saglabāšana ir ne tikai bioloģiskās daudzveidības aizsardzības jautājums, bet arī sociālā taisnīguma jautājums kā daļa no plašāka ekoloģiskās atjaunošanas redzējuma; turklāt uzsver, ka prioritāte būtu jāpiešķir zināšanu pilnveidošanai par mežsaimniecību un mežu aizsardzību, tostarp zināšanu nodošanai;
15. pauž bažas par plaši izplatīto aizsardzības trūkumu attiecībā uz cilvēktiesību un vides aizstāvjiem, kuri cieš no sliktas izturēšanās vai pat tiek nogalināti trešās valstīs, tostarp jaunattīstības valstīs; prasa ES par vienu no galvenajām prioritātēm noteikt cīņu pret nesodāmību, izstrādājot instrumentus, kas ļauj pilnībā, efektīvi un ilgtspējīgi īstenot cilvēktiesību un vides tiesību aktus un panākt to izpildi;
16. atgādina savu nostāju par klimata pārmaiņu, vides degradācijas un dabas katastrofu saiknes ietekmi, kas ir migrācijas un klimata izraisītas iedzīvotāju pārvietošanas virzītājspēks, un pauž nožēlu par to, ka trūkst starptautisko cilvēktiesību aizsardzības pasākumu personām, kas cieš minēto apstākļu dēļ; aicina Komisiju un dalībvalstis, veicinot vides tiesības un aizsargājot vides tiesību aizstāvjus trešās valstīs, palielināt reģionālo cilvēktiesību struktūru un citu mehānismu lomu un spējas, kad tie pievēršas saiknei starp klimata pārmaiņām un cilvēktiesībām;
17. uzsver, ka ir ļoti svarīgi pastāvīgi attīstīt pētniecību un inovāciju ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas jomā, jo īpaši, lai uzlabotu mežu pielāgošanās spēju un izturētspēju; uzsver, ka šādā veidā klimata un aprites ekonomikas mērķrādītāju sasniegšanā mežu potenciālu var izmantot pilnībā;

18. norāda uz Komisijas priekšlikumiem par papildu un stingrākiem bioenerģijas ilgtspējas kritērijiem Atjaunojamo energoresursu direktīvas pārskatīšanas ietvaros; tomēr atgādina, ka koksnes bioenerģija pašlaik ir ES galvenais atjaunīgās enerģijas avots, kas veido 60 % no ES izmantotās atjaunīgās enerģijas, savukārt atbilstība ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas kritērijiem saskaņā ar pārstrādāto Atjaunojamo energoresursu direktīvu ir atkarīga no valsts tiesību aktiem meža jomā vai no apsaimniekošanas sistēmām faktiskajā ieguves teritorijā; šajā sakarā pauž bažas par biomasas importa pieauguma ietekmi uz vidi, jo tas var palielināt mežu izciršanu ārvalstīs; uzstāj, ka koksnes resursu bioekonomikai būtu jā saglabā ilgtspēja un jābūt saderīgai ar ES 2030. un 2050. gada klimata mērķrādītājiem un biodaudzveidības mērķiem; prasa ES un tās dalībvalstīm meža biomasu izmantot ilgtspējīgi un primārās koksnes biomasas sadedzināšanu izslēgt no jebkādiem atjaunīgās enerģijas mērķiem vai tiesībām saņemt publiskus stimulus; turklāt prasa ES apsvērt iespēju sniegt atbalstu trešām valstīm, kurām ir potenciāls pāriet uz atjaunīgajiem energoresursiem, kas nav koksne, tādējādi samazinot spiedienu uz atmežošanu, ko rada koksnes kā kurināmā izmantošana, un mudina veikt pasākumus, lai vajadzības gadījumā palielinātu mežu segumu un citas meža zemes; uzsver, ka koksnes biomasai ir jāpiemēro kaskādes princips un jāievēro aprites ekonomikas principi;
19. prasa Savienībai ievērot politikas saskaņotības attīstībai principu un nodrošināt konsekveni starp attīstības, tirdzniecības, lauksaimniecības, enerģētikas un klimata rīcībpolitikām; atzinīgi vērtē mezsaimniecības pozitīvo devumu ekonomikas, sociālajā un vides ziņā un prasa veikt papildu ieguldījumus pētniecībā, inovācijā un tehnoloģiskajā attīstībā;
20. prasa ES saskaņot plašos mērķus, kas noteikti tās tiesību aktos un rīcībpolitikās attiecībā uz mežiem un mezsaimniecību;
21. atgādina, ka ES tirdzniecības politikai būtu jāatbilst tās starptautiskajām saistībām vides jomā un jāveicina to izpilde; uzsver, ka līdzās efektīvai daudzpusējo nolīgumu vides un klimata jomā īstenošanai ir stratēģiski svarīgi tirdzniecības nolīgumos iekļaut sadaļas par stingru, saskaņotu un izpildāmu ilgtspēju; prasa pastiprināt standartus un sertifikācijas shēmas saskaņā ar Pasaules Tirdzniecības organizācijas noteikumiem; atkārtoti prasa izveidot saistošus un izpildāmus mehānismus, lai izpildītu tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības nodaļu prasības par sociālajiem un vides standartiem, paredzot īpašus noteikumus par mežiem, cilvēktiesībām un atbildīgu uzņēmējdarbību, tostarp noteikumus, lai garantētu pirmiedzīvotāju un vietējo kopienu brīvu, iepriekšēju un apzinātu piekrišanu un no meža atkarīgo kopienu un pamatiedzīvotāju zemes lietošanas tiesību atzīšanu; aicina Komisiju veikt ietekmes novērtējumus attiecībā uz ilgtspēju, īpašu uzmanību pievēršot mežiem, dabiskajām ekosistēmām un cilvēktiesībām, pamatojoties uz ticamiem datiem un novērtēšanas metodēm; turklāt mudina Komisiju brīvās tirdzniecības nolīgumos izmantot korupcijas apkarošanas sadaļas, lai novērstu atmežošanu un nelikumīgu mežizstrādi;
22. atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos palielināt piegādes ķēžu ilgtspēju un pārredzamību; šajā sakarā aicina piemērot obligātus pienācīgas pārbaudes pienākumus visiem tirgus dalībniekiem, kas iesaistīti tādu preču piegādes ķēdēs, kuras ir saistītas ar apdraudējumu mežam, un aicina Komisiju veicināt saistošu šīs jomas tiesisko regulējumu starptautiskā līmenī, lai sekmētu pārredzamību un piemērotu samērīgus, bet

atturošus sankciju mehānismus saskaņā ar ANO Vadošajiem principiem uzņēmējdarbībai un cilvēktiesībām;

23. uzskata, ka, ņemot vērā mežu daudzfunkcionālo ieguldījumu ES vārienīgo mērķu sasniegšanā, būtiska ir cieša sadarbība un paraugprakses apmaiņa starp dažādiem pārvaldības līmeņiem un iesaistītajām ieinteresēto personu grupām, kā arī ar starptautiskajiem, Eiropas, valstu un reģionālajiem ekspertiem, mežu īpašniekiem un apsaimniekotājiem, zinātniekiem un pilsonisko sabiedrību;
24. prasa mežsaimniecības nozari skaidri iekļaut Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentā "Eiropa pasaulē", paredzot 30 % no izdevumiem atvēlēt klimatrīcībai, tostarp finansiālai vai tehniskai palīdzībai partnervalstīm, kas ir atkarīgas no meža resursu ieguves, lai sasniegtu un veicinātu integrētu pieeju ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem; aicina ES delegācijas trešās valstīs veicināt paraugprakses apmaiņu un izplatīt Eiropas zinātību; jo īpaši prasa ES mācīties no inovatīviem projektiem dažās trešās valstīs, piemēram, no Āfrikas vadītās Lielā zaļā mūra iniciatīvas, kuras mērķis ir līdz 2030. gadam visā Sāhelā atjaunot 100 miljonus hektāru degradētas zemes un veicināt agroekoloģijas un atjaunošanas projektu izstrādi; prasa ES plašāk atbalstīt partnervalstis ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas prakses un stratēģiju izstrādē, pamatojoties uz ticamiem zinātniskiem pierādījumiem, un attiecīgi par prioritāti noteikt proaktīvu apmežošanu, kas ļauj augt bioloģiski daudzveidīgiem dabiskiem mežiem.

INFORMĀCIJA PAR PIEŅEMŠANU ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	14.6.2022
Galīgais balsojums	+: 20 -: 1 0: 2
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Barry Andrews, Eric Andrieu, Hildegard Bentele, Stéphane Bijoux, Udo Bullmann, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, Beata Kempa, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino, Michèle Rivasi, Bernhard Zimniok
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Alessandra Basso, Frances Fitzgerald, Iskra Mihaylova, Marlene Mortler, Caroline Roose
Aizstājēji (209. panta 7. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Loucas Fourlas, Krzysztof Hetman, David Lega, Philippe Olivier, Christine Schneider

ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA

20	+
ID	Philippe Olivier
PPE	Hildegard Bentele, Frances Fitzgerald, Loucas Fourlas, Krzysztof Hetman, David Lega, Marlene Mortler, Christine Schneider
"Renew Europe"	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Charles Goerens, Iskra Mihaylova
S&D	Eric Andrieu, Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino
VERTS/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Michèle Rivasi, Caroline Roose

1	-
ID	Bernhard Zimniok

2	0
ECR	Beata Kempa
ID	Alessandra Basso

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas

INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	12.7.2022
Galīgais balsojums	+ : 30 - : 2 0 : 10
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Álvaro Amaro, Attila Ara-Kovács, Benoît Biteau, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Luke Ming Flanagan, Dino Giarrusso, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Chris MacManus, Ulrike Müller, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Bronis Ropė, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Asim Ademov, Franc Bogovič, Claude Gruffat, Michaela Šojdrová, Thomas Waitz
Aizstājēji (209. panta 7. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Seán Kelly, Dietmar Köster, Ramona Strugariu

ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA

30	+
ECR	Mazaly Aguilar, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
PPE	Asim Ademov, Álvaro Amaro, Franc Bogovič, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Jarosław Kalinowski, Seán Kelly, Norbert Lins, Anne Sander, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Michaela Šojdrová
"Renew Europe"	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Ulrike Müller, Ramona Strugariu
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Dietmar Köster, Camilla Laureti, Juozas Olekas

2	-
ECR	Krzysztof Jurgiel
ID	Gilles Lebreton

10	0
ID	Mara Bizzotto
NI	Dino Giarrusso
GUE/NGL	Luke Ming Flanagan, Chris MacManus, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Benoît Biteau, Claude Gruffat, Martin Häusling, Bronis Ropé, Thomas Waitz

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas